

Koprivničko-križevačka županija  
**Gimnazija „Fran Galović”**  
Koprivnica



## ŽUPANIJSKA SMOTRA



2013.

**U Koprivnici 25. veljače 2013.**

# Riječ-dvije o školi domaćinu

**G**imnazija "Fran Galović" djeluje u mreži srednjih škola Koprivničko-križevačke županije, koja je ujedno i njezin osnivač. Škola nastavlja tradiciju stare koprivničke Gimnazije, i to kao jedna od najstarijih obrazovnih institucija u našem gradu i županiji. Tradicija gimnazijskoga odgoja i obrazovanja uspješno se u kontinuitetu održala od 1906. godine do današnjega dana. Škola ponosno nosi ime Frana Galovića, najznačajnijeg književnika i kulturnog djelatnika Podravine s kraja 19. i početka 20. stoljeća.

Gimnazija danas ima 718 učenika raspoređenih u 28 razrednih odjela te podijeljenih u četiri osnovna smjera: opću, jezičnu, prirodoslovno-matematičku gimnaziju i opću gimnaziju za sportaše. Gimnazijski profesori i stručni suradnici, njih 55, stručno i profesionalno obavljaju

sve nastavne i izvannastavne poslove. Dokaz je tome i to što je naša škola najuspješnija škola u Županiji po postignutim rezultatima na svim razinama natjecanja te po rezultatima upisa na visoka učilišta. Veliku ulogu posvećujemo permanentnom usavršavanju i škola smo s najvećim brojem profesora mentora i savjetnika u Županiji.

S početkom školske godine 2007./2008. Gimnazija je preseljena u novu zgradu izgrađenu prema modelu javno-privatnoga partnerstva i radi u uvjetima koji zadovoljavaju sve srednjoškolske obrazovne standarde. Naša škola poznata je po nizu posebnosti, od kojih valja istaknuti: jedina smo srednja škola u Županiji koja izvodi nastavu u jednoj smjeni, jedna smo od šest škola u Republici Hrvatskoj koja provodi



# Riječ-dvije o školi domaćinu

eksperimentalnu nastavu građanskoga odgoja, provodimo u suradnji s Francuskom alijansom dvojezičnu nastavu na francuskom i hrvatskom jeziku, dio redovite nastave tjelesne i zdravstvene kulture za opću gimnaziju za sportaše izvodimo na koprivničkim bazenima, a izvodimo i izbornu nastavu društvenih plesova za opću gimnaziju. Najuspješnija smo srednja škola u Županiji na školskim natjecanjima iz znanja i sporta, a prema evidenciji Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta 23. smo srednja škola od ukupno 414 srednjih škola u Republici Hrvatskoj po rezultatima na državnim natjecanjima u posljednje tri godine. Pripadamo „mreži škola bez arhitektonskih barijera“, škola smo partner za budućnost u mreži Goetheova instituta i škola čije talentirane učenike stipendira Rotary Club

Koprivnica. Imamo svoju seniorsku lobističku udrugu – Udrugu maturanata koprivničke gimnazije, čiji su članovi bivši učenici i profesori naše škole. Oni pomažu školi svojim lobiranjem, sponzorstvima i donacijama. Svake godine provodimo više međunarodnih projekata s područja odgoja i obrazovanja, od kojih treba istaknuti Prekograničnu suradnju i *Comenius*. Najciklomobilnija smo škola u Županiji – imamo 25 školskih bicikala, akvomobilna smo škola, izdajemo školski list *FRANzine*. Propagiramo svoj zavičaj,



Profesor Fran Galović - s gimnazijskom iskaznicom

organiziramo pješačke ture, bicikljade, sportske susrete, druženja i rafting na rijeci Dravi. Učenici naše škole sudjeluju u radu 36 skupina izvannastavnih slobodnih aktivnosti gdje pokazuju svoju inicijativnost, kreativnost i darovitost.

Učenici i profesori naše škole svakodnevno svojim radom i rezultatima uspješno reprezentiraju svoj grad, županiju i svoju domovinu te na taj način vraćaju sve što je uloženo u njih.

mr. sc. Vjekoslav Robotić, ravnatelj Gimnazije „Fran Galović“

## LITERARNI RADOVI

Osnovna škola

**Latica Ilić**, *Suknjica*, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica, mentorica: Mihaela Antić

**Katarina Jelinek**, *Baka na fejsu*, OŠ Molve, mentorica: Marija Halaček

**Bruno Katavić**, *Zimska pjesma*, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci, mentorica: Martina Valec-Rebić

**Antonio Međurečan**, *Volim se družiti s djedom*, OŠ „Đuro Ester“, Koprivnica, mentorica: Ana Matijević

**Angelika Marija Pejić**, *Nesretni tuš, jogurt, skupa majica i aparat za kavu i tople napitke*, OŠ Grgura Karlovačana, Đurđevac, mentorica: Antonela Carek

**Zrinka Zagorec**, *Lopta*, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci, mentorica: Danijela Zagorec

Srednja škola

**Luka Baričević**, *Putovanje u vražju mater*, Srednja škola „Ivan Seljanec“, Križevci, mentorica: Gordana Juran-Ratković

**Adriana Čorba**, *Gledim*, Strukovna škola, Đurđevac, mentorica: Irena Ranilović

**Lucija Gašpari**, *Lijepo su žene tužne žene*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Lidija Novosel

**Dominik Gregurek**, *Odrastanje*, Strukovna škola, Đurđevac, mentorica: Željka Zobunđija

**Robert Mehun**, *Nosiš li je ti?*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Nina Tadić

**Mario Pecimotika**, *Dodir*, Srednja gospodarska škola, Križevci, mentorica: Vlatka Raguž

## NOVINARSKI RADOVI (samostalni radovi)

Osnovna škola

**Monika Horvat**, *Moja priča o Tanzaniji*, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica, mentorica: Marija Levak

**Latica Ilić**, *Sve će proći osim dobra koje si učinio*, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica, mentorica: Marija Levak

**Ilija Končar**, *Nezaboravni otkucaji Big Bena; Čaj kod Elizabete*, OŠ Grgura Karlovačana, Đurđevac, mentorica: Ivana Topolčić

**Matea Koren**, *Dijabetes (ne) mijenja život*, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci, mentorica: Martina Valec-Rebić

**Matea Markešić**, *Razgovor s volonterkom Majom Islam; Ruka u ruci*, OŠ Grgura Karlovačana, Đurđevac, mentorica: Ivana Topolčić

**Kristijan Višak**, *Na najvišem vrhu Hrvatske*, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci, mentorica: Martina Valec-Rebić

## Srednja škola

**Simona Margetić**, *Bubanj u Italiji*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Romana Šutalo

**Irena Pukec**, *Putovanje čudesnom planinom*, Srednja gospodarska škola, Križevci, mentorica: Ivanka Bašić

**Petra Sedlanić**, *Draga, predivno ti stoji ova kuhinja*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Romana Šutalo

**Suzana Zeko**, *Redari, tko nije u školi?*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Nina Tadić

## ŠKOLSKI LISTOVI

### Osnovna škola

**Kalnovički školarec**, OŠ „Ivan Lacković Croata“, Kalinovac

**Krijesnice**, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica

**Osnovac**, OŠ Molve

**Zeljoteka**, OŠ Koprivnički Bregi

**Izvor**, školski digitalni list, [www.izvor-osmodec.hr](http://www.izvor-osmodec.hr), OŠ Ljudevita Modeca, Križevci

### Srednja škola

**FRANzine**, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica

## RADIJSKE EMISIJE

### Osnovna škola

**Ana-Marija Ferenčak**, **Lucija Hrg**, **Luka Kemenović**, **Tomislav Srblijinović**, *Tin mame*, OŠ Sveti Petar Orehovec, mentorica: Stojanka Lesički

**Marija Ferčec**, **Katja Homar**, **Nika Markušić**, **Viktoria Galinović**, **Eva Mardetko**,

**Marta Pobi**, **Karla Doležan**, **Rebecca Levanić**, **Marija Vugrinec**, **Lovro Hajster**,

*Tragovi prošlosti*, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica, mentorica: Danijela Tenčić



## DRAMSKO-SCENSKI NASTUPI

### Osnovna škola (pojedinačni nastupi)

**Mia Pavunić**, Luko Paljetak: *Prvo ljubavno pismo*, OŠ Kloštar Podravski, mentorica: Zdenka Posavac Hanžek

**Ana Uremović**, Božica Jelušić: *Štef je narisal*, OŠ Kloštar Podravski, mentorica: Zdenka Posavac Hanžek

**Kristijan Gaži**, Fran Galović: *Jesenski veter*, OŠ „Fran Koncelak“, Drnje, mentorica: Nevenka Petrić

**Fabijan Lončar**, OŠ Sveti Petar Orehovec, mentorica: Emina Baričević

**Ana Bratić**, Irena Delišimunović: *Dok sam te čekala*, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci, mentorica: Martina Valec-Rebić

**Mateja Jezerčić**, Miroslav Antić: *Odluka*, OŠ „Blaž Mađer“, Novigrad Podravski, mentorica: Dijana Bagarić

**Silvija Sučić**, *Iz Dnevnika Ane Frank*, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci, mentorica: Martina Valec-Rebić

### Srednja škola (pojedinačni nastupi)

**Anamarija Bagarić**, Zvonko Maković: *Porgy&Bess band*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Dubravka Šutalo-Kovačić

**Sanela Stevanovski**, Miroslav Dolenc Dravski: *Moja Podravina*, Strukovna škola, Đurđevac, mentorica: Irena Ranilović

**Nikolina Lacković**, Gayle Forman: *Ako ostanem*, Gimnazija Ivana Zakmardi-ja Dijankovečkoga, Križevci, mentorica: Suzana Knežević

**Magdalena Šabarić**, Fran Galović: *Jesenski veter*, Gimnazija dr. Ivana Kranjčeva, Đurđevac, mentor: Zdravko Seleš

### Osnovna škola (skupni nastupi)

**Mia Ban, Borna Paska, Mirta Savić, Valentino Dvekar, Melisa Susak, Jasmin Susak, Natasija Šipka**, *Dr. Jarac i jo-jo*, scenska igra, OŠ Sokolovac, mentor: Stevan Turajlić

**Lana Plazek, Lorena Vrapčević, Gabrijel Vucikuja, Klara Benšić, Lara Živko**, Jadranka Čunčić-Bandov: *Obitelj Tikvić*, lutkarski igrokaz, OŠ „Ivan Lacković Croata“, Kalinovac, mentorica: Jasminka Stankir

**Carmen Berend, Marcela Vargić, Petra Delić, Mia Brkić, Esther Lesičar, Klara Apari**, *Djed i repa*, lutkarska predstava, OŠ „Vladimir Nazor“, Križevci, mentorica: Tomislava Topolovec

**Dora Gašparec, Sara Križaj, David Sobota, Zoran Pongrašić**: *Po čemu se (ne)poznaje proljeće*, scenska igra, OŠ Koprivnički Bregi, mentorica: Sanja Danček

**Anita Ivandija, Martina Karan, Petra Turbelija, Martina Živko, Valentin Vranić**, *Čet'ri zadnje stvari čovjeka*, scenska igra, OŠ Ferdinandovac, mentor: Mario Kolar

# LIDRANO

**Paola Dončević, Karla Jembrek, *Stilske vježbe*** (adaptacija djela Raymonda Queneaua), scenska igra, OŠ „Grigor Vitez“, Sv. Ivan Žabno, mentorica: Ivančica Sudinec

**Leonarda Karlovčan, Antonija Račan, Antonio Markač, Nikola Lenardić, *Vu vreme adventa***, zborna recitacija, OŠ Grgura Karlovcana, Đurđevac, mentor: Josip Kosnica  
**Marta Hrastić, Lea Trnski, Elena Jakopović, Mateja Jezerčić, Ana Šestak, *Fotelje u dimu ili dimljene fotelje***, scenska igra, OŠ „Blaž Mađer“, Novigrad Podravski, mentorica: Dijana Bagarić

## POVJERENSTVA ZA ŽUPANIJSKU RAZINU SMOTRE *LIDRANO* 2013.

### Županijsko povjerenstvo

mr. sc. Vjekoslav Robotić

Lidija Novosel, prof.

Zdravko Seleš, prof.

### LITERARNO STVARALAŠTVO

Marko Gregur, književnik

Ivana Biluš, profesorica hrvatskoga jezika, OŠ Koprivnički Bregi

Maja Blažek, profesorica hrvatskoga jezika, Srednja škola, Koprivnica

### NOVINARSKO STVARALAŠTVO

Sanja Kos-Bojanić, novinarka

Renata Glavica, učiteljica RN s pojačanim hrvatskim jezikom, OŠ „Braća Radić“, Koprivnica, Područna škola Kunovec

Melita Golubić, profesorica hrvatskoga jezika, Obrtnička škola, Koprivnica

### RADIJSKI IZRAZ

Andela Lenhart Antolin, novinarka

Sandra Levak-Miklošić, novinarka

Martina Valec-Rebić, profesorica hrvatskoga jezika, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci

### DRAMSKO-SCENSKO STVARALAŠTVO

Luka Dragić, glumac

Dubravka Bijelić, učiteljica razredne nastave, OŠ „Đuro Ester“, Koprivnica

Sanja Kapusta, profesorica hrvatskoga jezika, OŠ „Đuro Ester“, Koprivnica

Dijana Mateša, profesorica engleskoga jezika i dramska pedagoginja, Srednja škola, Koprivnica

### VODITELJI SMOTRE

Pavle Bojanić, 4. d, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica

Petra Sedlanić, 4. a, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica

## Predloženi radovi Koprivničko-križevačke županije za državnu smotru LiDraNo 2013.

### LITERARNO STVARALAŠTVO

#### Osnovna škola

**Angelika Marija Pejić**, 6. r., *Nesretni tuš, jogurt, skupa majica i aparat za kavu i tople napitke*, OŠ Grgura Karlovčana Đurđevac, mentorica: Antonela Carek

**Katarina Jelinek**, 7. r., *Baka na fejsu*, OŠ Molve, mentorica: Marija Halaček

**Zrinka Zagorec**, 7. r., *Lopta*, OŠ Ljudevita Modeca Križevci, mentorica: Danijela Zagorec

#### Srednja škola

**Luka Baričević**, 2. r., *Putovanje u vražju mater*, Srednja škola „Ivan Seljanec“, Križevci, mentorica: Gordana Juran-Ratković

**Dominik Gregurek**, 4. r., *Odrastanje*, Strukovna škola Đurđevac, mentorica: Željka Zobundija

### NOVINARSKO STVARALAŠTVO

#### Samostalni novinarski radovi

#### Osnovna škola

**Matea Koren**, 7. r., *Dijabetes (ne) mijenja život*, OŠ Ljudevita Modeca Križevci, mentorica: Martina Valec-Rebić

**Monika Horvat**, 7. r., *Moja priča o Tanzaniji*, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica, mentorica: Marija Levak

#### Srednja škola

**Petra Sedlanić**, 4. r., *Draga, predivno ti stoji ova kuhinja*, Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica, mentorica: Romana Šutalo



Zagrijavanje za LiDraNo





## Školski listovi

### Osnovna škola

*KRIJESNICE*, OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica

*IZVOR*, školski digitalni list, OŠ Ljudevita Modeca, Križevci: [www.izvor-osmodec.hr](http://www.izvor-osmodec.hr)

### Srednja škola

*FRANzine*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica

## RADIJSKE EMISIJE

**Ana-Marija Ferenčak, Lucija Hrg, Luka Kemenović, Tomislav Srbli-nović** (7. i 8. r.): *Tin mame*, OŠ Sveti Petar Orehovec, mentorica: Stojanka Lesički

**Marija Ferčec, Katja Homar, Nika Markušić, Viktorija Galinović, Eva Mardetko, Marta Pobi, Karla Doležan, Rebecca Levanić, Marija Vug-rinec, Lovro Hajster** (svi 5. r.): *Tragovi prošlosti*, OŠ „Antun Nemčić Go-stovinski“, Koprivnica, mentorica: Danijela Tenčić

## DRAMSKO-SCENSKO STVARALAŠTVO

### Pojedinačni nastupi

#### Osnovna škola

**Fabijan Lončar**, 7. r., Zlatko Krilić: *Bota je zišla z raja*, OŠ Sveti Petar Orehovec, mentorica: Emina Baričević

#### Srednja škola

**Anamarija Bagarić**, 1. r., Zvonko Maković: *Porgy&Bess band*, Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica, mentorica: Dubravka Šutalo-Kovačić

### Skupni nastupi

#### Osnovna škola

*Po čemu se (ne)poznaje proljeće*, Zoran Pongrašić - scenska igra  
Izvod: **Dora Gašparec, Sara Križaj, David Sobota** (5. i 6. r.), OŠ Kop-rivnički Bregi, mentorica: Sanja Danček

### NESRETNI TUŠ, JOGURT, SKUPA MAJICA I APARAT ZA KAVU I TOPLE NAPITKE

Bio je to dan kao i svaki drugi. Lipanjsko jutro, petak, nulti sat... Vučem se po ulici u trenirci i teglim torbu. Kasnim u školu, imam dodatnu iz hrvatskog. Učiteljica se dere ko' navijena, cvili kredom po ploči, stalno me nešto ispituje, neprestano lupka štiklama po parketu. Zar baš mora raditi ono što mi ide na živce?! Konačno je zvonilo. Svi smo izjurili iz razreda. Već sam se malo razbudila, ali ne posve. Zato ostavljam torbu u dvojki i jurim gore do automata za kavu. Naravno, gore je red do zbornice i svi se guraju. Taman kad sam bila treća u redu, nespretna se Jagoda iz 2.c spotaknula o kabao automata, pala kak' je dugačka i široka, a vruća joj je čokolada odletjela na moju novu, novcatu, najnovcatiju i skupu, skupcatu, najskupcatiju Benettonovu jednobojnu tuniku svjetloroze boje!! Koma, čovječe! Zatim sam joj opalila šamarčinu i pol, ali na njezinu naj sretniju sretnost i na moju naj nesretniju nesretnost u hodnik su uletjele moja i njezina razrednica. Ne želim se prisjećati što se dogodilo kasnije. Zvonilo je za likovni. Slikamo šesire, a to mi najbolje ide. Slikat ćemo tušem (likovnim, naravno). Ah, kako sam samo dobro započela... Vanda je bila gotova i išla je predati, ali je zaboravila da se ne hoda s tušem pa se spotaknula o moju torbu i prolila tuš po mojoj odjeći i klupi! Koma, čovječe! Kad je učiteljica vidjela tuš proliven po meni i stolu, od svoje kompliciranosti uopće nije skontala da je tuš prolila Vanda, a ne ja, iako joj je cijeli 5.b pokušao objasniti. Čak mi je i zbog toga spustila ocjenu iz mog nesretnog šeširčića. Dobro, zbog jedne četvorke neću propasti, ali ipak... O, moj Bože! Vode molim! Srce mi je u petama! Pravac kuhinja! Bljak! Luka iz 1.d je pomiješao jogurt i kečap. Nemam teka, uzet ću jogurt doma pa ću ga kasnije pojesti. Jogurt sam stavila ispod klupe i preživjela još tri sata. Gotova je nastava! Stavljam jogurt u torbu i pospremam knjige. Je li to bilo baš pametno, pokazat će se poslije. Idem na njemački kod Tante Ljerke. Otvaram torbu, a ono - preljev po knjigama i pernici. Zar se na knjige i pernicu stavlja preljev?! O, ne! Knjige liče na tost s preljevom, a pernica na roladicu od voćnog jogurta. Oh, my God! Ostatak njemačkoga bio je čišćenje jogurta, a tek kad sam došla kući mamine reakcije bolje da se ne prisjećam.

**Angelika Marija Pejić, 5. r.**

OŠ Grgura Karlovačana

Đurđevac

Mentorica: Antonela Carek, prof.

### BAKA NA FEJSU -prema istinitom događaju-

*Nedjelja*

Iz kuhinje se širi miris objeda i bakine pite od sira koja se još peče. Svi hvale domaćicu. Pogađate li tko je ona?

Nakon što smo se razišli od stola, udobno sam se zavalila i upalila TV. Baka je sjela na rub naslonjača kraj mene.

# L I D R A N O

„Katarina moja, ti imaš fejsbuka. El bi ti to štela meni pokazati? Pak bi si i ja to nekej složila kaj bi i ja četala i pisala z svojemi pajdašicama! Ha, kaj veliš?“  
Slušam u čudu: pokupila je te fejs izraze, zna za čet! Ne znajući što bih joj odgovorila, iz mene je samo izletjelo: „Pa, baka, kak ti očeš..vužgem kompa i napravimo ti profila, najdemo ti frende i navčim te tipkati!“

Ne vjerujem! Pristala sam bez da praskam od smijeha.

Otvaranje profila. Bakino pravo ime je Marija, mi je zovemo Marica. Objasnila sam joj kamo treba upisati gmail i zaporku. „Kaj će mi to?“ „Baka, lozinka ti je rečenica koju ne smeš reći nikomu! Ak jo rečeš, e, ondar se čuvaj!“

Valjda je shvatila o čem sam govorila?! No, sad smo prošle ono glavno, baku sam naučila da sama napiše gmail: [marica.crnjakovic.@gmail.com](mailto:marica.crnjakovic.@gmail.com), te njezinu zaporku od, vjerujte 35 slova. Očito je ozbiljno shvatila da joj netko može provaliti na profil! Registrirala se kao “SUPER BAKA” .

*Nekoliko dana kasnije*

Ovih par dana promatrala sam što radi moja fejsovski nastrojena baka. Zahtjeve za prijateljstvo slala je starcima kao što je ona. Kad je pitam s kim se dopisuje, odgovara mi:

„Ma z nekakvom ženom z Šibenika, isto je stara kak i ja pak sem jo dodala za prijateljico. Sad jo pitam kakve oni tam dole kolače pečo,a ona mi je napisala :, Ča ja znan: biškete, kroštulje, pispalje, komočiće, favete..) <3“ Pak jo ništ ne razmem!“

Nasmijala me do suza.

Počela je sve češće ići na svoj profil, tako da je zaboravljala skuhati nam ručak, oprati suđe (pa sam morala ja!), ispeći svoje slasne štrukle i predobru pitu (za koju ona više nema vremena!) ... Vraćajući se s posla, mama je uvijek prvo vidjela baku za kompjutorom kako podbočena jednom rukom na izbornom licu osamdesetogodišnjakinje čeka odgovor svojih vjernih kolegica, da joj napišu neki slasni recept (koji još nije znala) ili dobar trač (koji ona još nije čula) ... Starfrendove je nalazila svakodnevno. Lajkala ju je jedna baka iz Imotskog. Marija, također. Razmjenjivale su recepte i otišle puno dalje.

*Nakon mjesec dana*

Baka još ima fejsomaniju! Već dva prijepodneva četa sa svojom imotskom prijateljicom. U dnevnom boravku slika kao iz parodije: unuka sjedi uz baku i čita što ona piše na fejsu! Uživam i ne dosađujem se. Tako smo dobar par.

„ ...a za vrijeme rata moja obitelj i ja došli smo u jedno prekrasno selo koje se zove Medvedička“

„Je , je, ja sem z Medvedičke! Kak ste došli sim:??? Nestrpljivo se uspravila se na stolu.“

Frfljala je nešto sa strane, valjda od uzbuđenja, dok je baka s druge mreže pisala, pisala i pisala. Potrajalo čitavih 10 minuta (izmoreni prstići, skliske tipke, slabiji vid...)

„Stvarno, Marice!Možda poznaješ te ljude koji su nas primili i ugostili u kući te nam dali prenočište. Ostali smo par mjeseci. Tamo sam išla u školu, ti ljubazni ljudi prezivali su se Crkvenac,imali su kćer mojih godina, išle smo skupa u školu, u treći ili četvrti razred,više se ni ne sjećamL... Molim te, javi mi ako bilo što saznaš :)<3“

Mojoj su baki navrle suze na oči. Pregačom ih je obrisala, dobro ispuhala nos te se primila pisanja. Pisala je dugo, dugo. Shvatila sam što se dogodilo. Odmaknula sam se da ne smetam. Uspjela sam vidjeti samo prvi odlomak:

„Draga moja prijateljice, našla sam te nakon tuliko let, to sem ja, tvoja Marica! Marica koja ti je pomagala v školi, z teбом pod kostanjom na travi pisala zadače, skupa smo

*vodile krave na pašo, podeljile kruha i slanine z jabokom J<3“*

Nisam mogla vjerovati - baka je našla svoju najdražu prijateljicu o kojoj mi je toliko pričala! Ponosna sam na nju. Bila je odvažna. Tehnologiju nije izbjegavala već je prihvatila izazov. Nije se sramila pisati svojim kajkavskim jezikom. Ponosna sam što je njezina dobrota prepoznata još puno prije vremena mojega rođenja.

Naučila me da mogu sama vješto napraviti *mazanico z jabokami*, a njoj prepustiti svoje računalo! Razgovoru nikad kraja, a baka i ja povezanije više no ikad.

Moja baka je baš SUPER BAKA, bez navodnika.

*Danas*

Baka je na nekoliko dana otputovala u Imotski. Htjela je da moja sestra i ja pođemo s njom. Škola je. Sad učim kemiju i povijest, kasnije ću baki poslati poruku na fejs, da ćujem kuda je lutala s prijateljicom. Uf, već mi nedostaje miris njezine kuhinje kojoj se mora, mora vratiti!

Nedostaju mi priče o njezinom djetinjstvu.

„Nasměj se, Katarina, drugem dej kaj moreš i ne prosi plačo!“

Zvone mi u ušima njezine riječi. Rado ih prizivam, znam da ih nije kopirala od drugih. Ona ih je živjela od ranog djetinjstva. Sva vrckava, bistra, poduzetna, fejsasta. Ona, baka kojoj ću održati obećanje da će o njezinim dogodovštinama znati njezini praunuci, ali i medijska obitelj čiji sam i ja dio.

**Katarina Jelinek, 7. r.**

OŠ Molve

Mentorica: Marija Halaček, prof.

## LOPTA

Lopta. Park. Nogomet. Ispunjavali su mnoga moja popodneva. Igra s prijateljima činila me radosnim, oslobađala me briga. Sve do jednog dana...

Nastava je završila. Miris lipa mamio nas je van. Proljeće se osjećalo na svakom koraku. Krenuo sam s dečkima u park. Pokazat ću im svoju novu loptu! Jedva čekam. Svi će ju hvaliti. Moja će lopta napokon zaigrati...

U parku smo. Srce mi lupa sve jače. Iz vrećice vadim novu sjajnu nogometnu loptu koju mi je tata kupio. Natpisi poznatih nogometaša ističu se na bijeloj površini. Pogledi mojih prijatelja zaustavljaju se na njoj. Zaista sam ponosan. Spuštam loptu na meku travu i nogom je zaustavljam. Pogledavši je, dečki su rekli da je dobra. Iako sam očekivao pokoj u riječ više, zaigrali smo *nogač*. U očima im se nazirao tračak ljubomore. Ili mi se ipak samo pričiniilo?

Nismo dugo igrali. Svi su govorili kako im je vruće. Osjećao sam da nešto nije u redu. Ne ću se obazirati. Podignut ću atmosferu. Uzeo sam loptu i ponovo zaigrao. Jedan mi se dječak pridružio. Ja sam mu dodao, a on ju je namjerno puknuo u suprotnom smjeru. Dečki su mu pljeskali, a ja sam se sledio. Lopta je skakutala prema cesti. Pohitao sam prema njoj. Uhvatio sam je. Kamen mi je pao sa srca...ali onaj dječak od maloprije pojavio se iza mene. Ispričao mi se i rekao da nastavimo s igrom. Automobili su nam svojim zvukovima stalno davali do znanja da nismo sami...

Nativnost. Gurnuo sam loptu u dječakove ruke očekujući nastavak igre. A on? Ponovo je bacio loptu. S druge strane spremno ju je uhvatio drugi dječak. Smijali su se i dodavali njome preko ceste. Okupili su se i oni dečki koji su ostali u parku. Svi su se nabacivali mojom novom loptom! Tata će poludjeti. Viknuo sam: „Dosta!“ Na trenutak su zastali.

# L I D R A S T A N J E

„Vratite mi loptu“, vikao sam očajno. Onaj s druge strane ceste namjerno ju je nespretno bacio. Lopta je pala na travu i otkotrljala se na cestu. Ne želim ostati bez svoje nove lopte! Bez razmišljanja sam otrčao prema njoj i kada je bila u mojim rukama...

Cviljenje kočnica. Glasna truba i tupi zvuk. Udarac. Uznemirujuća sirena i kola hitne pomoći, glasovi, vrisak...

Skoro se ničega ne sjećam. Mukom otvaram oči. Glava me jako boli. Gdje sam? Sve je nepoznato. Želim kući. Odmah! Htjedoh ustati, ali ne mogu. Počeo sam vikati. Za nekoliko minuta u sobu su ušli liječnici i počeli me ispitivati. Ništa ne razumijem...

U bolnici sam. Ne znam zašto, ali riječ lopta odzvanja mi glavom. Objasnili su mi što se dogodilo i zašto sam ovdje. Spominjali su strpljenje. Majka i otac utrčali su u sobu. Izljubili su me i izgrlili. Dogovorili su se s liječnicima da danas idem kući. U kolicima. Nekoliko tjedana poslije rane na glavi su zacijelile. Majka i otac redovito me vode na terapiju. Još dugo ne ću moći samostalno hodati jer automobilske gume mogu pregaziti čovjeka. Sretan sam što sam živ...

A dječaci? Shvatili su da su pretjerali. Razgovori na policiji sigurno im nisu bili ugodni. Sve ima svoju cijenu. Lopta? I dalje je u mojim rukama. Iako sam u kolicima, sa mnom se igra moj tata neprestano me tješeći da ću ubrzo opet zaigrati...

Samo, još uvijek me nešto muči. Zašto sam otrčao za loptom i nastradao? A dobro znam da sam i mami i tati puno važniji od lopte.

**Zrinka Zagorec**, 7. r.

OŠ Ljudevita Modeca

Križevci

Mentorica: Danijela Zagorec, prof.

## ODRASTANJE

Potrebno je vremena, znate,  
da prikupite svoje grbove hrabrosti.

Ispišete svoje biblioteke hoda,  
svakim danom povećate brojčanik  
za korake.

Ispadam iz bajke o dječaku,  
te pomalo kroz sita i rešeta ovog svijeta  
prelazim u roman o čovjeku,  
ali sada već vidim  
da na situ ostaju  
one velike stvari, velike mogućnosti.  
Nažalost odrastam.

Ovo sam zamišljao drugačije  
u formulu uživanja nisam uvrstio  
odgovornost,

ona je srušila sve moje hipoteze o odrastanju.

**Dominik Gregurek**, 4. r.

Strukovna škola, Đurđevac

Mentorica: Željka Zobundija, prof.

## PUTOVANJE U VRAŽJU MATER

Kako sam vrlo često bio poslan u vražju mater, mogao bih vam, na zahtjev nastavnice iz hrvatskog, kad nam je već zadala da napišemo putopis, i opisati to divno i neobično putovanje. Znači, da biste došli u vražju mater, prvo morate biti poslani u nju. To je obično najmanji problem. Ako volite provocirati kao ja, vidjet ćete da provokacije često uspjevaju. Ljude često možete isprovocirati sarkazmom, a nepobitno je da su ljudi često i u krivu pa ih možete neprestano ispravljati. Tada ste gotovo sigurni da će vas poslati u vražju mater. Kada to učine, vama se otvara mogućnost putovanja na jedno sasvim neobično i u turističkoj ponudi naših agencija, malo poznato mjesto. Ako odlučite tamo i otići, ne treba vam puno. Zažmirite, zamislite se i najednom vlakom broj sedam dolazite u šumu koja skoro da i nema kraja. Vaš vozač zove se Vergilije, a do vas sjedi Dante s kojim ćete provesti ostatak puta. Plaćate kartu, iskrcavate se zajedno s njima i dalje idemo pješke. Budite sigurni da kad nekog provocirate, imate udobne cipele jer dug je put do odredišta.

Dante i Vergilije zabavni su suputnici i u časkanju s njima vrijeme će vam brzo proći, a nećete ni primijetiti da ste se našli u mračnoj i turobnoj šumi i da prolazite kroz čudna vrata s još čudnijim natpisom. Piše nešto u stilu: „Vi koji ulazite, ostavite svaku nadu“ – ako sam dobro razumio taj latinski. Tek kad vidite i čujete u kavezima zarobljene pante-ru, lava i vučicu, primijetit ćete da ste došli u prvi krug pakla. Tu vas čeka Homer i sve one duše koje nisu bile lišene istočnog grijeha. Prvim krugom lutate sve dok vam Homer, Sokrat i društvo ne popiju živce svojim filozofiranjem. I dok vam je još uvijek u glavi Ahilej koji plače nad mrtvim bratićem, dolazite u drugi krug.

U drugom krugu pozdravljate Minosa i sve one koji su bili mahnuti za površnom ljubavi, one koji nisu bili vjerni i sad trunu dok ih polako oluja ne izbací iz sjećanja čovječanstva. Žalosno je to što je muž, naivno misleći da ima dobru, poštenu i nadasve odgovornu ženu, radio kao magarac na poslu, a žena mu je svaki dan čitala pisma s poštarom, ako me razumijete. Dok bježite od Minosa, Kerber vam pruža jedno fino, hladno Staropramen pivo koje vam dođe baš kao naručeno jer i sami znate da u Paklu zna biti malo vruće.

Iznenadeni shvaćate da ste u trećem krugu, krugu proždrljivaca i pijanaca koji leže u blatu i čekaju da ih se raščetvori. Mnoštvo obitelji, sretnih i radosnih trenutaka rasulo se ovom tužnom dolinom blata, baš kao i pijančeva čaša, koju je u svom pijanom elementu razbio o pod jer ga je neka pjesma pogodila u dušu. Snijeg pada usred paklenog ognja, a vi se topite pod kišom suza onih koji plaču za istim onim debelim pijancima.

Svoj put kroz četvrti krug platit ćete 20 kuna jer to je krug rasipnika i škrtaca. Poker, ajnc, bela, šnaps, rulet, aparati, čovječe ne ljuti se, samo vas zovu i mame k sebi. Odmah ću vam reći, nećete se uspjeti oduprijeti tom nagonu da, umjesto sa 50 kuna, odete kući sa 500 kuna. Isto tako sam i ja bio naivan, pa me čovječe ne ljuti se toliko naljutio da nisam znao kud bih sa sobom. Svaku lipu koju sam imao, izgubio sam na toj proklesoj

kocki. Kao da sam se bio pretplatio na jedinice pa nikako da prođem pola table, a da me Dante ili Vergilije nisu srušili. Na blagajni stoji Pluton, nekada Bog bogatstva, a danas paklena neman.

Petim krugom upravlja Flegija. Srditi i žestoki na vrhu gužvu rade, a na dnu se lijeni koprcaju. Iskreno se nadam da jedan moj prijatelj, kojem neću reći ime, neće završiti ovdje. Taj čovjek je prvi razred srednje škole, a ne zna si sam ni cedevitu napraviti jer je uvijek bilo lakše majku zamoliti da ona to napravi. Od svih tih krugova sigurno vam se već vrti u glavi, a u Paklu je i zagušljivo pa ćemo uzeti predah. Dok se odmarate, ispričat ću vam nešto drugo. Možda vic? Evo jedan odličan! Kako znate da je ribica u vašem akvariju muško ili žensko? Evo ovako. Bacite malo hrane, i ako je pojeO onda je muško, a ako je pojeLA onda je žensko. Ne znam kako vi, ali ja se valjam po podu od smijeha zajedno s lijenčinama iz petog kruga. No, zadnji je trenutak da napustimo i ovo simpatično društvanje.

Šesti krug nam je trenutno boravište, a u njemu pate krivovjerci i oni koji nisu vjerovali da naša duša upravlja nama, a ne mozak. E moj Darwine, Darwine.. Vjerojatno je bogcu i sad žao što se usudio posumnjati u riječ crkve, makar bio u pravu. Nikada nisam razumio razloge i svrhu prepiranja između znanosti i religije. Siguran sam da bi svima bilo lakše da nema više svađa i takvih gluposti. Tko bi znao koliko je sedam Božjih dana trajalo nama ljudima? Ovisi vjerojatno s koje strane gledate. Iz moje trenutne perspektive čini se da je moguće da su i jedni i drugi u pravu.

Sedmi je krug dom nasilnika. Niste ni ušli, a već imate frakturu lubanje i četiri napukla rebra. Na vašu žalost hitnu nećete naći, pa zato stisnite zube. Kentauri, Harpije i Minotaur provode pravdu ovog kruga. Flegaton teče i ostavlja miris ljudske patnje dok skačete preko užarenog pijeska i bježite od ognjene kiše.

Metabolg ili osmi krug nekako me podsjeća na bojište. Uokolo poredano 10 rovova, a u svakom grešnici. Svodnici, laskavci, simonisti, vračevi, varalice, licemjeri, lažni savjetnici, varalice Crkve, sijači nesloge, a u zadnjem rovu krivotvoritelji. Vrag sa svojim mačem ranjava cijelo to stado onih koji nisu poštovali zapovijedi Božje.

Ulaz u deveti krug čuvaju lancima svezana tri giganta: Nimrod, Efijalt i Antej. Četiri zone dijele ovaj krug. Kain – zona onih koji izdaju svoje rođake, Antenori – izdajice domovine, Tolomeja – izdajice gostiju i Guidecca – izdajice svojih dobročinitelja. U središtu se nalazi svjetlonoša, Lucifer. Zaronjen do pojasa u led, a tri mu glave. Ispod svake, krila kojima stvara hladan vjetar. Iz ustiju mu vire Juda, Brut i Kasije, najpoznatiji od izdajica.

Iza Lucifera naći ćete staricu duge sijede kose sa štapom u rukama, a na njoj crnu odjeću i zlatni nakit. Ako ste mislili da će vam gatati na grah ili tako nešto, gadno ste pogriješili. Kad jednom dođete do vražje matere, ne ostajete dugo, već vas ona istim tim štapom izbaci van kao u nekom noćnom klubu. Ako usput izgovorite riječi: „Gospodine, izbavi me iz ognja paklenog!“, brzinom svjetlosti vraćate se kući, pa ćete vjerojatno opet vidjeti svoj doručak ispred sebe. I to bi bilo to, dugačko putovanje u kojem idete do nečega samo da biste otišli odande.

**Luka Baričević, 2. r.**

Srednja škola „Ivan Seljanec“, Križevci  
Mentorica: Gordana Juran-Ratković, prof.

**SAMOSTALNI NOVINARSKI RADOVI PREDLOŽENI ZA DRŽAVNU SMOTRU LiDraNo 2013.**

Život sa šećernom bolešću

### DIJABETES (NE) MIJENJA ŽIVOT

*9.30 je sati, Mihael vadi svoj pribor i mjeri šećer u krvi. Čuje se klik igle, a na Mihaelovom se prstu pojavi kapljica krvi koju stavlja na mjerjač. Mihaelu dobro znan aparatič glukometar pokazuje 6.8 mmol/L. Razina šećera u krvi u granicama je dozvoljenoga, stoga je današnje „školsko” mjerenje šećera u krvi završeno. Ostali učenici 3. b razreda već su nemirni, znaju da će se ubrzo nakon Mihaelovog mjerenja šećera oglasiti zvono za veliki odmor što znači odlazak u kuhinju*

Mihael Vavra je učenik trećeg razreda naše škole i boluje od šećerne bolesti ili dijabetesa. Sve je počelo prije pet godina, kada je Mihael bio četverogodišnjak. Kako kaže, u to je vrijeme najviše volio piti sokove. Odjednom mu sokovi više nisu odgovarali i počeo je tražiti samo čistu vodu.

– Mihael je imao sve tipične znakove dijabetesa, koji su u to vrijeme nama bili nepoznati: učestalo mokrenje, povećanu žeđ, povećan apetit, gubitak na težini, tamne podočnjake, bolove u nogama i slabost. Kod posjeta doktoru opće prakse ustanovljeno je da Mihael boluje od dijabetesa tipa 1. Imao je šećer 28.6 mmol/L, a normalna vrijednost šećera u krvi kod zdravih ljudi je od 4 do 7 mmol/L. Hitno su nas poslali u Zagreb na KBC Rebro. Tamo su se doktori čudili kako se Mihael popeo na četvrti kat po stepenicama jer većina novootkrivenih dijabetičara dolazi u besvjesnom stanju – prisjeća se mama Silvija otkivanja Mihaelove bolesti.

Nekoliko je tjedana Mihael bio u bolnici na ispitivanjima i pretragama, vadili su mu krv te je bio na infuziji.

– Baš mi se nije sviđjelo biti na infuziji zato što se nisam smio micati dalje od kreveta, kretao sam se samo u krugu u kojem sam mogao s infuzijom – objašnjava Mihael.

Mihael i njegova obitelj morali su naučiti živjeti s bolešću koja traži veliku organiziranost i disciplinu. Da bi to postigli, morali su naučiti kako i zašto u Mihaelovom organizmu dolazi do problema i što napraviti da se oni spriječe.

#### **Što je zapravo dijabetes?**

– Hrana se probavom razgrađuje do šećera koji se zove glukoza. Glukoza kroz tijelo putuje krvlju i dolazi u stanice u kojima se iz glukoze proizvodi energija za tijelo. Kako bi glukoza ušla u stanice, neophodan je inzulin, hormon koji luči žlijezda gušterača. Ako se ne proizvodi dovoljno inzulina, glukoza ne može ući u stanice i raste njena razina u krvi. Stanje organizma u kojem se ne proizvodi dovoljno inzulina naziva se šećerna bolest ili dijabetes – objašnjava Mihaelova liječnica dr. Nevena Krnić.

Bez dovoljno inzulina količina šećera u krvi raste i prelazi granice dozvoljenoga. Kad se to dogodi, dio šećera kroz bubrege odlazi u urin. Šećer koji odlazi u urin, sa sobom odnosi mnogo vode te to osobu čini jako žednom, stoga mnogo pije i često mokri. To se dogodilo i Mihaelu.



Kako bi pomogli svome tijelu, dijabetičari inzulin moraju unositi na umjetan način. Mihael je najprije inzulin primao injekcijama koje se dobivaju u razne dijelove tijela. Sada se koristi inzulinskom pumpicom. Radi se o digitalnome aparatu koji je povezan s iglom ubodenom u nogu, stražnjicu ili trbuh, a pomoću kojega se automatski ubrizgava odabrana količina inzulina.

– Svaka tri dana mama mi mijenja mjesto uboda. Ubod ne boli, poput uboda komarca je i skoro se ni ne osjeti. U početku mi je bilo malo čudno, ali privikao sam se... morao sam se priviknuti – rekao je Mihael.

Uz pumpicu Mihael ima tablicu s vrijednostima inzulina i zadivljujuće je kako Mihael, kojemu je tek devet godina, znalacki objašnjava kako se pumpica koristi.

## *Nepoželjni i visok i nizak šećer*

Kod šećerne bolesti postoje dvije vrste problema: visoka razina šećera u krvi (hiperglikemija) i niska razina šećera u krvi (hipoglikemija).

Hiperglikemija se pojavljuje kada je razina šećera u krvi viša od uobičajene. Do nje obično dolazi nakon obroka ili u razdoblju bolesti. Hiperglikemija nije opasna ako je razdoblje povišenog šećera u krvi kratko. Ako je razina šećera u krvi duže vrijeme povišena, može doći do ozbiljnih komplikacija kao što su oštećenja na očima, živcima, bubrezima i krvnim žilama. Najčešći simptomi hiperglikemije su žeđ, češće mokrenje, povećana glad, umor, pospanost, a može doći i do zamućenja vida i grčeva u nogama.

– Hiperglikemija mu se zna dogoditi dosta često i to iz raznih razloga, obično su to nedovoljna količina inzulina, zrak u pumpici, nagle promjene vremena i raspoloženja ili kao reakcija na nisku razinu šećera. Kod težih hiperglikemija Mihael je nemiran, nervozan i razdražljiv. U tim slučajevima Mihael si dâ korekcijski bolus (inzulin) te malo trči ili vozi bicikl, a zimi vježba na *orbitreku* – objasnila je mama Silvija.

Hipoglikemija se pojavljuje kada šećer u krvi padne ispod 4 mmol/L. Do hipoglikemije dolazi ako dijabetičar preskoči obrok ili ne jede, a pojačano vrši neke aktivnosti. Najčešći simptomi hipoglikemije su slabost, pospanost, zbunjenost, znojenje, drhtavica, glad, uznemirenost i vrtoglavica. Može doći do gubitka koncentracije, bljedoće i osjećaja hladnoće, a ako je šećer u krvi jako nizak, čak i do nesvjestice.

– Kod hipoglikemija Mihael osjeća slabost u rukama i nogama, zna imati bolove u trbuhu, a kod težih hipoglikemija oblije ga hladan znoj – ispričala je mama Silvija.

– Kada osjetim da mi je šećer u krvi pao, pojedem bombon od groždanog šećera koji mi podigne razinu šećera u krvi. Bombonima se može birati okus, a meni su najdraži s okusom naranče i jagode – priznao je Mihael.

S Mihaelovom bolešću naučili su se, osim članova obitelji, nositi i prijatelji u razredu te učiteljica Brankica Salopek. Do sada su sve „krizne situacije” uspješno riješili.

– Na jednom satu glazbene kulture Mihael je prošetao do zadnje klupe, malo porazgovarao s prijateljima i zapjevao. I tad je osjetio da mu je loše. Izmjerio je šećer, bio je dosta nizak pa je uzeo 2-3 bombončice dekstroze, groždanog šećera. Vjerojatno se pad šećera dogodio od uzbuđenja! – sjeća se učiteljica Brankica kako se Mihaelu jednom nenadano dogodila hipoglikemija, ali odmah su reagirali i sve je dobro završilo.

***Može li se dijabetes izliječiti?***

Dijabetes se zasad još ne može izliječiti. Razvijaju se različiti aparati kojima bi se olakšao unos inzulina u tijelo, a rade se i lijekovi.

– Liječnik mi je rekao da se radi na spravi koja bi se ugradila u trbuh i sama mjerila razinu šećera u krvi i davala potrebnu količinu inzulina. Tada dijabetičari više ne bi trebali sami sebi mjeriti šećer u krvi i davati si inzulin – upućen je Mihael.

Postoji istraživanje o tome kako izliječiti gušteraču tako da ponovno počne proizvoditi inzulin. Kad se pojavi dijabetes, u gušterači su oštećene tzv. beta-stanice i to se ne da popraviti. Istraživači su stoga proučavali transplantaciju cijele gušterače ili samo beta-stanica, no problem je što postoji mali broj odgovarajućih donatora te mogućnost da tijelo odbaci transplantirano tkivo.

Jedna skupina istraživača ima drugu zamisao. Oni pokušavaju u laboratoriju uzgajati umjetne beta-stanice gušterače od matičnih stanica. To su one stanice koje se još nisu razvile u vrste stanica specijalizirane za obavljanje određene funkcije. Pošto se još nisu do kraja razvile, mogu se prilagoditi potrebama organizma. Znanstvenici su to uspješno proveli na embrijskom tkivu miševa jer se većina matičnih stanica nalazi u embrijima ili zametcima. Sada slijede ispitivanja na ljudskom tkivu.

– Što se tiče istraživanja o novim lijekovima, doktori ne daju izjave jer ne žele buditi nade u bolesnika. Za dijabetes trenutno lijeka nema, pumpica je za sada najbolja terapija, a što će donijeti istraživanja, vidjet ćemo – optimistična je mama Silvija.

## *Mihael je kao i druga djeca*

U učenju je Mihael vrlo uspješan, a ima i mnogo prijatelja u razredu.

– Mihael je jako dobar, pristojan, marljiv i miran dječak i odličan učenik. Mogla bih imati čitav razred učenika kao što je Mihael – hvali ga njegova učiteljica.

Na nastavi se Mihael ne razlikuje od drugih učenika, radi sve što i ostali učenici.

– Jedino ako idemo nekamo izvan učionice u grad, u knjižnicu ili na kakvo događanje, moramo javiti mami kamo odlazimo i koliko ćemo se dugo zadržati kako bi znala koliko sendviča spremi jer Mihael mora jesti u točno određeno vrijeme. Aparat za mjerenje razine šećera u krvi cijelo je vrijeme u pripravnosti za svaki slučaj. A kad idemo na izlet izvan grada, tada mama ide s Mihaelom – ispričala je učiteljica Brankica kako se Mihael nosi s izletima.

Što se tiče hrane, Mihael smije jesti sve što jedu i ostali, osim jako slatkih namirnica, ali mora paziti na količinu. Kada pojede nešto, mora voditi računa da primi inzulin kako mu šećer ne bi porastao.

– Još uvijek pijem sokove koje sam pio prije nego što sam dobio dijabetes, ali u puno manjim količinama, češće pijem vodu i više nego prije pazim na to što pojedem i popijem – rekao je Mihael.

Sport je za osobe koje boluju od dijabetesa koristan. Mihael je i dobar sportaš.

– Volim igrati nogomet, volim sport, uz matematiku tjelesni mi je najdraži predmet. Kad odrastem, volio bih biti golman u nogometu ili bih se bavio karateom – odao je svoje snove Mihael.

Gledajući Mihaela u igri s prijateljima, nitko ne bi rekao da Mihael boluje od opasne i neizlječive bolesti. Bolest ga je naučila da bude odgovoran i organiziran, da se pridržava strogih pravila prehrane i prati reakcije svojega tijela. Neki to ne uspiju naučiti cijeli život!

– Ne razlikujem se od druge djece, bez obzira na dijabetes radim sve što rade ostali moji vršnjaci – poručio je veselo Mihael na kraju razgovora.

**Matea Koren**, 7. r.

OŠ Ljudevita Modeca, Križevci

Mentorica: Martina Valec-Rebić, prof.

## Razgovor s volonterkom Paulom Hrpalo

### MOJA PRIČA O TANZANIJI

Koprivničanka Paula Hrpalo, po zanimanju viša terapeutkinja koja radi u koprivničkom Domu za starije i nemoćne osobe, ispunila je svoj životni san i mjesec dana se kao volonterka Udruge *Kolajna ljubavi* brinula za napuštenu djecu u Songei, najsiromašnijem gradu na samom jugu Tanzanije gdje je Udruga osnovala sirotište Sv. Ante.

- **Uputili ste se u daleku i siromašnu Tanzaniju da biste pomogli djeci u sirotištu. Što Vas je na to potaknulo?**

Gledajući jednu TV emisiju saznala sam da postoji Udruga *Kolajna ljubavi* koju je osnovala Ivana Parlov. Prilčala je o sirotištu, djeci, zemlji i ljudima iz Tanzanije. Vidjevši kako djeca tamo žive, odlučila sam otići u Afriku i pomoći. Pripreme su trajale svega mjesec dana. Prikupila sam nešto novaca, dječje odjeće i obuće, školskog pribora, nekoliko kila bonbona, strpala nešto svojih osobnih stvari i krenula na put.

#### **Kako je izgledao put do odredišta vašeg putovanja?**

Putovala sam iz Beča preko Istanbula do Dar es Salaama, grada na istoku zemlje na obali Indijskog oceana. Let avionom je trajao 10 i pol sati uz presjedanja. Napokon sam stigla. Zrak je bio jako topao i vlažan, odjeća mi se zaljepila za kožu. Napokon sam tu... u Africi. Autobus za Songeu kreće u 6 sati ujutro. Vozimo se gradom od približno 3 milijuna stanovnika. Ulice su pune ljudi... svi nešto prodaju, peku kukuruz, krumpiriće, sve to na ulici... i slušaju glazbu. Osjećaju se neki posebni mirisi u zraku... to su mirisi Afrike. Autobus iz daljine prate zebre, slonovi, antilope, žirafe, majmuni, a lavovi se skrivaju u hladovini. Izmjenjuju se zeleni i sušni krajolici, kiša pada rijetko, obično u periodu monsunskih kiša koji kratko traje. Zemlja je crvena i pjeskovita pa ste stalno prašnjavi. Jutra su prekrasna. Boje neba se izmjenjuju kao na kakvom slikarskom platnu. Noću su zvijezde tako blizu da mislite da ih možete dohvatiti rukom.

- **Kako žive djeca u Tanzaniji?**

Većina djece u Africi živi teško. Nemaju mogućnosti ići u školu jer su udaljene po nekoliko desetaka kilometara, nema autobusa pa se pješaci do škole po suncu, a nemaju ni novaca. Djeca su u Tanzaniji naučena na rad od malih nogu jer tako jedino mogu preživjeti. Radi se da bi se zaradilo nešto sitno novaca ili da bi taj dan dobili čašu vode s malo brašna. Iako teško žive, oduševili su me svojim dočekom. Nasmijana i sretna djeca iz sirotišta dotrčala su mi u zagrljaj kao da su jedva čekali da se vratim, kao da me već poznaju. Ta njihova iskrena radost ostat će zauvijek u mom srcu.

- **Opišite jedan dan života djece u sirotištu.**

Za vrijeme mog boravka u sirotištu je bilo 15-ero djece. Najmlađa curica je imala 4, a najstariji dječak 16 godina. U sirotištu mogu ostati do 18. godine. Uz pomoć donacija i

kumstva plaća im se školarina. Djeca u sirotištu su bez roditelja koji su umrli. Skoro cijeli dan provedu u školi. Svi nose uniforme koje se svaki dan peru da bi bile čiste i spremne za sljedeći dan.

Ako nema struje, što je gotovo svakodnevna pojava, uči se uz svijeću. Petkom i subotom navečer gleda se crtić ili film. Imali smo mali laptop pa bi se svi skupili i gledali... koja tišina... obožavaju Snjeguljicu.

Sporazumjevamo se na engleskom i swahili jeziku. Stariji već jako dobro pričaju engleski, a i nastava je u školi na tom jeziku. Jednom na tjedan čisti se oko škole i svatko mora donijeti svoju metlu inače će biti u kazni. Škole su siromašno uređene, nema knjiga, plakata po zidovima, razolikih aktivnosti... Uče prirodu, matematiku, swahili, engleski i kemiju.

Voda je dragocjena. Da bi bila za piće, mora se prokuhavati i uglavnom je nema cijelo prijepodne. Nema kupaonice. Kupaju se zagrijavajući malo vode i polijevajući se zdjelicom.

Hrana je dosta jednolična. Uglavnom se jede ugaly (brašno kuhano na vodi bez soli s nekim prilogom - zeljem ili grahom). Riža je rijetko na jelovniku i za njih je specijalitet. Kad se kuha, miriše cijelo dvorište. Ponekad je na jelovniku pečeni krumpir, a jednom na tjedan meso i to dva mala zalogaja. Sadi se uglavnom kukuruz, krumpir i rajčica. Djeca vole igrati nogomet. Ako nemaju loptu, naprave ju od plastičnih vrećica koje napune pijeskom, omotaju špagom i igra može početi. Česta je igračka stara guma od bicikla ili auta ili grančica s komadićem tkanine koju vuku po dvorištu cijeli dan. Vole plesati pa navečer kad nema struje, uzmu kantu okrenu je naopako udaraju i plešu u nevjerojatnom ritmu. Smiju se i sretni su. Ubrzo vas uvuku u svoj svijet koji je toliko drugačiji od našeg. Ne opterećuju se raznim glupostima kao mi. Žive polako - od danas do sutra. Zahvalni su i dat će vam sve. Podijelit će s prijateljima i zadnji bonbon, a napolitanku razdijeliti na listiće kako bi svatko malo dobio. Pokazat će vam svoje igre s kamenčićima, igru rukama, naučiti vas pjesmu na swahiliju... doći će do vas i samo vas zagrliti.

### • **Sudbina kojeg djeteta u sirotištu Vas je najviše dirnula?**

Nikada neću zaboraviti djevojčicu od 5 godina koja je došla u sirotište za vrijeme moga boravka. Nije imala nikog. Donijela je u vrećici nešto svojih stvari - košuljicu, haljinu, šosić, majicu i maramu. To je bio sav njezin svijet. Pamtim njen iskren osmijeh i ranjivu potrebu za ljubavlju.

Djeca Afrike su jednostavno takva. Oni će svakog tko im je došao s ljubavlju tako i prihvatiti. Bila sam tužna kad sam odlazila. S njima sam provela prekrasnih mjesec dana. Oni su ispunili moje srce i sad su dio mene.

### • **Koliko se Vaš život promijenio nakon iskustva koje ste proživjeli u Africi?**

Moj život se promijenio jer sam počela još više cijeniti ono što imam - krov nad glavom, krevet, vodu i hranu. Ne moram se brinuti hoću li sutra imati što za pojesti ili čašu vode za popiti. Ne želim se opterećivati s markom cipela ili hlača jer netko je sretan ako uopće ima što obući. Zahvalna sam što mi mama skuha ručak jer to znači da ju imam... dok netko nema nikoga.

Trebamo se svi osvrnuti oko sebe i pomoći onima kojima je pomoć potrebna. To može biti naš susjed, prijatelj iz razreda ili netko u Africi.

Kući sam se vratila sretna i puna ljubavi. Zahvalna sam djeci i ljudima Tanzanije na prekrasnome iskustvu.

**Monika Horvat, 7. r.**

## SREDNJE ŠKOLE

Robujemo li stereotipima

**DRAGA, PREDIVNO TI STOJI OVA KUHINJA**

*U okviru izborne nastave govorništva zanimalo me koliko smo podložni stereotipima u doživljavanju pojedinaca i cijelih društvenih skupina. Kako bih dobila barem donekle objektivnu sliku o tome ima li stereotipa u mojoj okolini, ispitala sam 30 žena i 30 muškaraca od 18 do 25 godina.*

Što prvo pomislite kad vidite ovog čovjeka? Djeluje li vam inteligentno? Moram priznati da meni nimalo. Njegov kvocijent inteligencije zapravo je neočekivano visok: iznosi 143. Hrvac Scott Levy spada u 5% ljudi čiji je kvocijent inteligencije viši od 130 (ili manji od 70).

A što ste sad pomislili? Odijelo čini čovjeka pa od ovih ljudi očekujemo samo najbolje, a kad malo *prosurfamo*, naiđemo na njihove pronicljive izjave. Arnold Schwarzenegger smatra da bi homoseksualni brak trebao biti zajednica muškarca i žene, a Greg Norman u životu najviše duguje svojim roditeljima, posebno majci i ocu.

Vrlo često zaključujemo o karakteristikama drugih ljudi prije nego što smo im uopće dopustili da pokažu kakvi su uistinu. Isto tako volimo uopćavati i jednu osobinu poistovjećivati sa svim ostalim karakteristikama osobe. U psihologiji se takvo neopravdano zaključivanje naziva halo-efekt i zbog toga nastaju stereotipi.

Stereotip je pojednostavljeno i preopćenito razmišljanje o pripadnicima određenih skupina ljudi. Upravo zbog apsurdna tog automatskog ljudskog procesa, odlučila sam istražiti jesu li se najčešći muško-ženski stereotipi zadržali u mlađoj generaciji. Nakon što sam pogledala televizijski prilog o *placebo* učincima, shvatila sam da je ljudski mozak skladište iz kojega nekad stvari preteško izlaze. Stari obrasci zadržavaju se generacijama, bili oni pozitivni ili negativni, odnosno točni ili netočni. Na primjer, plavuše se smatraju glupima od kraja devetnaestoga stoljeća. Krivac je britanska kazališna skupina koja je izvela predstavu u kojoj su glumile četiri, za to vrijeme, oskudno odjevene plavuše. Britanske plavuše ubrzo su postale poznate kao *dizzy blondes*, pri čemu je riječ *dizzy* (nesmotren, nepromišljen) postala istoznačnica za glupe žene. Tijekom godina stereotip se proširio, a u novije vrijeme reducirao na viceve. Ljudi više ne smatraju plavuše glupima.

Zanimalo me kako stvari stoje u mojoj generaciji, koji stereotipi su se zadržali, a koji su nestali. Kako bih istražila najpoznatije muško-ženske stereotipe, ispitala sam 30 muškaraca i 30 žena od 18 do 25 godina.

**Ženo, napravi mi sendvič**

Prvi stereotip koji sam istražila vezan je uz kuhanje. Vrijedi li još uvijek stav da je žena mjesto u kuhinji, a muškarci imaju samo jednu dužnost, a to je uživanje u hrani? Evo (ne)očekivanog rezultata: 96% mojih ispitanica i 77% ispitanika zna kuhati, ali muški dio to radi češće, većina njih svakodnevno.

# LIDRANO

Uvijek postoji iznimka, a u ovom slučaju to je svima dobro poznati roštilj. Uvijek je to radila muška osoba, a je li i sada tako? Većina muškaraca (61%) smatra da žene znaju pripremiti dobar roštilj, a čak 90% žena odgovorilo mi je da to uopće ne znaju napraviti. Moji ispitanici su sigurno probali roštilj koji je pripremila neka starija žena. Kod današnje generacije ne može se raspravljati pripravlja li žene dobar roštilj ili ne, mi ga, očito uopće ne radimo.

Možda žene rjeđe kuhaju jer im ne leži taj posao? Prisjetimo se emisija o kuhanju i njihovih voditelja, muškaraca: Gordon Ramsay, David Rocco, Stephan Macchi – samo su neki od boljih svjetskih kuhara. I prošlogodišnji i ovogodišnji pobjednici *Masterchefa* jesu muškarci. Cijeli žiri, dakle vrsni poznavatelji hrane, također su muškarci. Očito se stari sustav "vrijednosti" okrenuo. U tome ne vidim nikakav problem, štoviše - samo tako nastavite, žene vole dobro jesti! :) Zauzvrat, mogle bismo naučiti kako pripremiti dobar roštilj.

## Ogledalce, ogledalce moje, najljepši na svijetu tko je?

Ako si žena, uredna si, a ako si muškarac, sigurno si neuredan. Vrijedi li još uvijek taj stereotip? Sebe smatra urednima 72% muškaraca, a s tim se slaže 75% žena, dok sebe njih 40% smatra neurednima. Mislim da ovi rezultati ovise o vlastitom viđenju (ne) urednog i samokritičnosti ili pak pretjeranoj samouvjerenosti. S obzirom na to, smatram da su muškarci i žene generalno jednako (ne)uredni.

Je li ljepši spol uistinu ljepši kad uzmemo u obzir brdo kozmetike koju koristi, dok muškarcima kozmetika nije potrebna? Oni koji je koriste, sigurno su homoseksualci, česta je tvrdnja. Na kozmetiku mjesečno potroši više od 200,00 kn 16% muškaraca jer uz najnužnije proizvode koriste i razne kreme i preparate za kosu. Taj postotak možemo povezati s pojmom koji se proširio posljednjih petnaestak godina – metroseksualnost, koji se često stereotipno povezuje s homoseksualnošću. Žene smatraju brigu muškarca o vlastitom izgledu privlačnom i muževnom, ali ipak postoje neke granice.

Žene mjesečno troše više novaca na kozmetiku od muškaraca, ali razlika u iznosu od 50,00 kn nije prevelika. Sve žene koje sam ispitala, koriste šminku, većina njih svakodnevno. Većina muškaraca pak smatra da žene izlaze i bez šminke, što pokazuje napredak u kozmetičkoj industriji – nekad izgledamo zaista prirodno.

## Za sve ostalo tu je *Master Card*

Blještavi natpisi reklama s najljepšom mogućom porukom, porukom sniženja, neodoljivi su ženama pa one kupuju i kad za tim zapravo ne postoji potreba. Muškarcima se diže kosa na glavi od same pomisli na *shopping*. Stereotip vezan uz kupovinu pokazao se netočnim. Većina žena kupuje jednom mjesečno i uživa u tome, što nikako ne znači da su žene *šoppingholičarke*, a s tom tvrdnjom slažu se i muškarci. Njih 38% voli *shopping*, a većina kupuje samo kad je potrebno. Većina ispitanika ne smatra da su žene opsjednute izgledom, dok neki misle da su i muškarci i žene podjednako okupirani slikom u zrcalu. Slažem se s tom tvrdnjom jer se svi trudimo izgledati što bolje, ali nadam se da muškarci ne proživljavaju minimalno polusatna stajanja ispred ormara prepunog odjeće, nakon čega slijedi prekrivanje prištića u koji, bez obzira na količinu pudera, svi neprestano gledaju.

## OPREZ! Žena za volanom

Većina muškaraca, njih 65% misli da su žene loši vozači, a s tom tvrdnjom slaže se 7% žena. Ipak, zbog testosterona i tendencija velikoj brzini muškarci skrivaju većinu prometnih nesreća i često su njihove žrtve. „Upravo zbog glasa da su loši vozači, žene su daleko opreznije“, riječi su jednog novinara na što se nadovezao izjavom da u vožnji podjednako griješe i muškarci i žene, ali jedno je sigurno – žene neusporedivo manje psuju. Nekad su djevojke kuhale kao majka, a danas piju kao otac!

Osim žena i testosterona, mnoge prometne nesreće uzrokuje alkohol. Rezultati odgovora na moja pitanja vezana uz alkohol jednaki su kod muškog i ženskog dijela ispitanika. Alkohol konzumira 94% ispitanika, a većina to radi svaki vikend. Očito da vrijedi duhovita izreka iz naslova.

## Pivo i sport vs. druženje s voljenom

Očevi oduvijek piju pivo, tradicija se nastavlja u mlađoj generaciji, a uz gledanje sporta, smatra se omiljenom muškom zabavom. Zanimalo me doživljavaju li muškarci tu aktivnost zabavnijom od druženja s voljenom. Večer s partnericom odabralo bi radije 50% ispitanika, a njih 40% ne može se odlučiti jer obje vrste zabave smatraju jednako privlačnima.

Žene i muškarci (ne) vole isto

Na moju veliku sreću, najbesmisleniji stereotipi su opovrgnuti. Budući da odlika ženstvenosti više nije prekrasna kuhinja, što se danas smatra ženstvenim, a što se smatra muževnim? Većina je traženih osobina kod muškaraca i žena jednaka. Ne možemo nešto tražiti ako sami nismo takvi. Navedene osobine zapravo čine osobu cjelovitom pa možemo zaključiti da su ženstvenost, odnosno muževnost svačiji cilj.

Petra Sedlanić, 4. r.  
Gimnazija “Fran Galović”, Koprivnica  
Mentorica: Romana Šutalo, prof.

ŽENSTVENE OSOBINE	MUŽEVNE OSOBINE
BRIGA O VLASTITOM IZGLEDU	
INTELIGENCIJA	
SAMOUVJERENOST	
AMBICIOZNOST	
ČVRSTI STAVOVI I JASNI ŽIVOTNI CILJEVI	
ODGOVORNOST	
SAMOSTALNOST	
TEŠKO ZAVODLJIVA	UPORNOST
ISKRENOST	ODVAŽNOST
PRIRODNOST, VJERNOST SEBI	POŠTIVANJE ŽENE
OPUŠTENOST, TAJNOVITOST, SEKSIPIL	PRONICLJIVOST, UREDNOST, SNAGA

## Ostali radovi pristigli na županijsku Smotru LiDraNo 2013.

### Literarni radovi

#### OSNOVNE ŠKOLE

#### **VOLIM SE DRUŽITI S DJEDOM**

Čim se sjetim svoga djeda, osmijeh mi ozari lice. Ma koliko bio neraspoložen ili tužan, on će me razvedriti svojim šalama i dosjetkama, a smiješnim zgodama i nezgodama iz svog života uvijek mi uljepša dan.

Sjedokosi šezdesetogodišnjak punašna lika uvijek pripremi pregršt viceva kojima nas uveseljava i dobro nasmijava. Kako šalama ne bi povrijedio druge, voli se šaliti na svoj račun, pogotovo se voli šaliti na račun svoga izgleda.

Kada sam ga kao mali pitao zašto ima tako veliki trbuh, u šali bi mi odgovorio da je progutao košarkašku loptu. Na pitanje kakvu sam onda ja loptu progutao, on bi se nasmijao i rekao da sam zacijelo progutao malenu lopticu za golf. Poput ovoga i za druga je pitanja uvijek imao jednostavna, smiješna i duhovita objašnjenja.

Prijatelji s posla su mu zbog niskog rasta i viška kilograma u šali dodijelili nadimak „Suhi“. Jasno je da se to u potpunosti razlikuje od djedova izgleda, no to uopće njega ne smeta.

Čini se da s godinama djed postaje zaboravljiv, ali baka je spremna posvjedočiti da je s tim oduvijek imao problema. Najčešće mu se dogodi da negdje zametne ključeve ili zagubi naočale, a onda se svi dajemo u potragu i svi se uzbuđujemo više od djeda. Jednom je na posao umjesto vrećice sa svojom radnom odjećom odnio vrećicu s mojom pidžamom što je jako uzrujalo baku, a mi smo se s djedom na račun toga dobro zabavljali.

Čuo sam obiteljske poznanike i prijatelje koji govore i zaključuju da je moj djed jako nespretan, ali ja mislim da je on samo magnet za nezgode.

Nedavno je s bakom u šumi sakupljao kestene te se na nekoj nizbrdici poskliznuo i otkotrljao u podnožje brda. Baka je opet bila u komi od straha da mu se što ne dogodi, ali on se, srećom, izvukao samo s manjim ogrebotinama, a obitelj je dobila još jednu šaljivu anegdodu na djedov račun.

Osim što je duhovit, djedu još uvijek dobro rade i „klikeri u glavi“ pa obožava sa mnom rješavati križaljke te razne logičke i matematičke zadatke. A kad u rješavanju udružimo iskustvo i mladost, nema toga što ne možemo riješiti.

Mislim da djed ima i umjetničkog dara jer je volio crtati dok je bio mlađi. Jednom mi je pokazao svoje crteže kojima sam se ja, naravno, divio. Ne znam što su drugi mislili o tome samo znam da je djed odustao od umjetničkog stvaranja što mi je žao jer me mogao ponekad spasiti od likovnog, ali djed se nije dao nagovoriti.

Svaki moj razgovor s djedom obavezno uključuje i razgovor o nogometu, a onda savjetima i prijedlozima nema kraja. Kada god stigne, dolazi na moje nogometne utakmice, pa me nakon poraza tješi riječima kako to nije važno i da nogomet nije najvažniji na svijetu, a nakon pobjede nitko nam nije ravan i onda kujemo planove za moju svijetlu nogometnu budućnost.

Ako vidi da me nešto muči, on mi na sve moguće načine pokušava pomoći i nitko ga u tome ne može nadmašiti ili zaustaviti. Svoju duhovitost i vedrinu prenosi na sve oko sebe



# LIDRANO

i zato ga svi poštujemo i volimo.

Trenuci druženja s djedom uljepšali su dane moga djetinjstva, a ja želim u budućnosti zajedničkim trenucima odagnati usamljenost i uljepšati dane njegove starosti koja ga očekuje.

**Antonio Medurečan**, 7. r.

OŠ „Đuro Ester“, Koprivnica

Mentorica: Ana Matijević, prof.

## SUKNJICA

Nezadovoljna sam, tužna i razdražljiva. Zašto? U školu sam otišla u najdražoj sukknjici, a oko mene sve same hlače. Ništa zato, podigla sam nos visoko i ponosno koračala školom. Tu i tamo su mi dobacivali ružne i uvredljive primjedbe, no ja sam samo nastavila... A, kako se moja sukknjica osjećala? Sramila se. Čega? To je prekrasna, kari-rana sukknjica, jesenskih boja i zvonastog oblika. Mislim da je savršena za školu. Hlače, svih boja i veličina, kolutale su očima i došaptavale se. Sukknjica se još više zacrvenjela i pogrblila pokušavajući se pritajiti, a hlače su tek tada navalile: „Zar nije zabranjeno sukknjicama dolaziti u školu?“, „Hej, Sukknjice, da sam ja na tvom mjestu, ne bih se usudila dolaziti.“

Sukknjica je jedva dočekala zadnje školsko zvono. Otrčala je kući plačući, ušla u sobu ne obazirući se na roditelje i zgurala se u kut ostavši tamo liti suze i jecati.

Gledam u nju. Žao mi je što je tako shrvana, stvarno je posebna. Ne želi više u školu. Opire se svakom mom pokušaju da je utješim i nagovorim da sutra opet poče sa mnom. Uvjerena je da će hlače i dalje biti bezobrazne, možda i nasilne. Želi se promijeniti, postati kao hlače, utopiti se među njima, biti neprimjetna. Suosjećam s njom jer znam da će hlače ostati iste, ljubomorne i bezobrazne, a i moja Sukknjica će ostati ista, osjetljiva i sramežljiva, jedinstvena takva kakva jest.

Nakon mnogo uvjeravanja, milovanja i tepanja Sukknjicu sam opet pavela u školu, ovaj put punu samopouzdanja. Godile su joj moje riječi. Hlače su i dalje dobacivale, provocirale, bile neugodne, ali Sukknjica se nije obazirala. Shvatila je da je svijetu potrebna raznolikost.

**Latica Ilić**, 8. r.

OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“, Koprivnica

Mentorica: Mihaela Antić, prof.

## ZIMSKA PJESMA

Zamrznutim, teškim korakom kroči.

Bez zrake sunca, sjetna pati.

Ledi, mrzne i dah koči.

Život zove bilo kog da svrati.

Oblak joj skрати samoću njenu.

Bijela zvijezda stane sjati.

Kristal se u kapljicu pretvori snenu.

Bljuzga zavlada, i blati, blati, i blati...

Ohrabrilo se sunce. Razmahalo. Prkosi.

# L I D R A N O

Užarili se vrhovi planina.  
Hladnu misao potok odnosi.

Svileni plašt na neko će vrijeme pasti.  
Boje – crvena, žuta, zelena i roza...  
Trn probuđene ruže počeo je rasti.

**Bruno Katavić**, 8. r.  
OŠ Ljudevita Modeca, Križevci  
Mentorica: Martina Valec-Rebić, prof.

SREDNJE ŠKOLE

## GLEDIM

Gledim čez oblok,  
vane deždi.  
Duša moja  
od jada vrešči.

Od onoga dana  
sunca bilo ni,  
a ja stojim na dežđu  
i fališ mi ti.

Gledim kak trava  
više ne nikne,  
i čekam da nešče vikne:  
ENO GA!

Gledim, gledim...  
A tebe ne vidim.

**Adriana Čorba**, 1. r.  
Strukovna škola Đurđevac  
Mentorica: Irena Ranilović, prof.

## LIJEPE SU ŽENE TUŽNE ŽENE

Svaka žena, bar jednom u životu, u bar jednom od svojih maštanja, poželi biti barem nešto atraktivnija, ljepša, draža. Poželi biti poželjnija. U nekoj svojoj patničkoj tlapnji poželi da drugi malo zapate za njom. Jer, lijepe su žene slavne, lijepe su žene ljubljene, one su predmet razglabanja, ljepota ih dovodi u zanimljive i raskošne situacije, ljepotom mogu postići što god zažele. Takoreći, one imaju sve što ljudski ponos može smiriti i zadovoljiti. No, ta ljudska, a posebice ženska čežnja za tom vražjom zavodljivošću, koja daje samo vanjski sjaj, zaboravlja da lijepe žene imaju podosta problema upravo zbog sjaja njihova izgleda. Upravo zato što ih svi žele i grabe za njima, njihova ljepota i potencijali ostaju iskorišteni prije no što one spoznaju sebe i svoje želje. Da nisu

toliko lijepe, život bi im bio zasigurno dosadniji, ali stoga manje kompliciran i manje opasan po njihovu dušu. Stoga, lijepe su žene vrlo zanimljive i piscima. Oni pomoću njihove ljepote razvijaju radnju u svojim djelima, a slikajući njihovu ljepotu ostavljaju rez u čitateljevu pamćenju. Ženina je ukletost ljepotom često razlog zbog kojeg trune sve što ona dotakne. Tako ona uništava i srce pisca, a on je se onda mora riješiti, najbolje samoubojstvom, od straha da i sam ne uvene nad plodom svoje mašte. Ljepoticu njena karakteristika dovodi do najočajnije tuge. Tako pisac onda odlučuje da će ona presijeći svoj korijen, i to naravno još u cvatu svoje ljepote, kako bi kobna ljepota umrla zajedno s njom.

Svaka žena želi biti lijepa, a svaki muškarac želi lijepu ženu. Ljudi žele ljepotu za sebe, ulizuju joj se kako bi ju zadobili i iskoristili da zadovolje taštinu. Žive u zabludi da se ljepotom lako može doći do sreće, ne znaju koliko ona sve komplicira. Teško je ljepoticama, uz sve one osmjehe što im se pružaju, razabrati onaj iskreni, onaj koji ne traži protuuslugu. Poteškoće koje sa sobom vuče ljepota prate ih cijeli život pa ih već kao naivne djevojčice mogu nagnati u propast, jer još ne znaju, jer su još djeca, još uvijek žele vjerovati u ljude i u dobro. „Jer te žene! Priča im se toliko laži!“ piše Flaubert u jednom pismu u kojemu predbacuje ženama potrebu da poetiziraju zbilju; „One ne vide istinu kad je sretnu, ni ljepotu tamo gdje se nalazi. Taj njihov manjak (koji je sa stajališta same ljubavi zapravo prednost) razlog je razočaranjima na koja se toliko tuže! Zajednička im je bolest što zahtijevaju da jabukova stabla rode narančama.“ Pogriješe u tome što žele iskreno voljeti ljude, samo što se najčešće iza ljudske neizmjerne ljubaznosti krije zloća, a iza ljubavi mane. Ostaju razočarane, i naposljetku tako tužne. Ima žena koje nisu ni svjesne da su lijepe i zavodljive, a svejedno zbog svoje ljepote propadaju. Ugrabljene su, iskorištene i uništene prije no što su same sebe upoznale. A kada uvide svoj položaj, nakon što ih razori splet okolnosti do kojih ih je ljepota dovela, ne znaju kuda bi sa suzama. Najčešće suze ostaju progutane, a savjest iskrivljena. Ljepota je zapravo jedan težak teret, vrlo je lako uz nju i poludjeti. Zato se pisci vole baviti ljepoticama, pomoću njih mogu sebi razbistriti ono što ih muči, jer su one toliko priljepljive na zlo. Mora da je pisac već na samom početku smišljanja svoga djela svjestan da će vrlo vjerojatni završetak njegovih djela biti smrt glavne junakinje ukoliko je okarakterizira ljepotom. Uistinu, treba se uopće usuditi okarakterizirati svoju junakinju ljepotom. Ljepota nas poput skrivenog magneta privlači sebi i sve nas jače muči. Opisima svoje izabranice pisac u čitateljevim mislima ostavlja trag svojih razmišljanja, želja i patnji. Ljepota je često razlog čitateljeva sažaljenja nad patnicom. On se toliko ne bi sažalio nad sudbinom ružne i pokvarene junakinje, ali ako je lijepa... svašta se lijepima popušta. Ljepota često zna prevariti i ostaviti srce prazno, smrtno, trulo. Stoga pisac mora staviti svoju junakinju u loše okolnosti, mora ju okarakterizirati svojim najgorim karakteristikama i mora ju uništiti kako ne bi sam završio u vječnoj propasti.

Svatko bi želio da ga krase ljepota, ali je vrlo teško krasiti ljepotu. Tko posjeduje tu željnu naočitost, izložen je brojnim napastima koje je ljudski mozak kadar osmisliti. Ljudska zavist i zloća pokušat će ga uništiti pa će i sam vrlo lako postati slijepo i iskrivljeno zlo. Teško je i ovako u životu ostati pribran, a kamoli dok te krase nešto poput ljepote. Ljepota može dovesti do svakakvih okolnosti, posebice u žena. Te okolnosti oblikuju psihu, kreiraju ličnost. Stoga su u mnogim djelima opisane ljepotice, a njihova ljepota nosi svoju priču. Takve žene često budu nasamarene pa ostanu neizmjerno tužne, a stid zbog propasti pretvara ih u demonske božice ljepote. U iskrivljenom

# LIDRANO

svijetu svoje psihe više ne mogu ostati pa ih želja za svršetkom i bijegom od svega proguta te se ubijaju. Možda su u svemu krive same, možda je takva sudbina, možda slučajnost... i sve to njihovu priču čini baš teškom i naposljetku jako tužnom.

Lijepa žena koja uspije ostati zdrava velika je pobjednica.

Lucija Gašpari, 3. r.  
Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica  
Mentorica: Lidija Novosel, prof.

## NOSIŠ LI JE TI?

Stojim pred ogledalom napola pospan. Uzimam u ruke tkaninu. Tom mekom tkaninom je brišem, ponovno joj vraćajući sjaj. Ubrzo je stavljam, opet iznova, kao i svaki dan. Sada je dio mene, a takav odlazim u park.

U trenutku u kojem sam otvorio vrata, Jesen mi se bacila u naručje. Vjetar je nosio sve, u tisuće nijansi obojeno lišće. Hodao sam puteljkom, a u glavi mi je plesala smo jedna misao: Zar je samo ja nosim? Zar je nitko drugi nema? A onda sam ga ugledao. I on je ugledao mene. Svojim malim plavim očima. Glava mu je bila nagnuta na lijevu stranu, a kose gotovo da i nije bilo. Iz usta, koja su mu bila stalno otvorena, izlazila je melodija koju nisam razumio. Jezik je bio boje crvenije od krvi, a prekrivao je zube. Ako ih je uopće bilo. U očima sam mu vidio nadu. Vidio sam da se bori, za svaki korak, za svaki udah. Stao sam i zapitao se: Zar je on nema?

Odjurio sam natrag. Krevet je bio mekaniji no inače, ali nisam ostao na njemu. Zavukao sam se ispod, razmišljajući: Zašto je ti imaš, a on ne? Pa i nisi drugačiji od njega. Čemu ti uopće služi? Kakvu ti korist donosi kad je nosiš pred drugima? Skriva li ona doista tvoje pravo lice? Može li ga zaista skriti? Ne gubi li se pod njom u nepovrat ono bitno, ono drugačije, ono tvoje? Da, gubi se. Nestaje.

I kao što je lišće tog jesenskog dana padalo, i ja sam odlučio baciti masku koju sam svako jutro tako brižno stavljao i svaku večer tako teško skidao.

Robert Mehun, 3. d  
Gimnazija “Fran Galović”, Koprivnica  
Mentorica: Nina Tadić, prof.

## DODIR

Dodirni me slučajno!

Onako na trenutak, ali  
opet beskrajno.

Gledaj za mojim pogledom.

# LIDRANO

Razoružaj me riječima,  
dozvoli mi da ratujemo dodirom.  
Pođi za mojim mislima.  
Pusti da te obuzme osjećaj,  
koji kola i mojim osjetima.

Oslobodi me svake sumnje.  
Izvuci me iz svijeta. Nakratko!  
S dušom. Strahovito!  
Sa srcem. Onako,  
tajnovito!

**Mario Pecimotika, 4. r.**  
Srednja gospodarska škola Križevci  
Mentorica: Vlatka Raguž, prof.



## Samostalni novinarski radovi

### OSNOVNE ŠKOLE

Razgovor s volonterkom Majom Islam

#### RUKA U RUCI

*Pomaganje drugima čini nas boljim, sretnijim i zadovoljnijim osobama. Svaki volonter ima svoje razloge zbog kojih dobrovoljno izdvaja svoje slobodno vrijeme i posvećuje ga drugima, no većina se slaže da osjećaj koji ostaje je neprocjenjiv. Želja za tim osjećajem i pomaganjem drugima navela me da razgovaram s volonterkom Majom Islam.*

#### 1. Što za tebe znači volontiranje?

Volontiranje za mene, s jedne strane, znači dobrovoljno izdvajanje dijela vlastitog slobodnog vremena i posvećivanje ga lokalnoj ili široj zajednici radom u organizacijama koje omogućuju funkcioniranje te iste zajednice, bez očekivanja ikakve novčane naknade. No, s druge strane, volonterski rad ne vidim samo kao davanje od strane volontera. Iz vlastitog iskustva sam naučila da volonter, onoliko koliko daje svojim radom, toliko i sam prima natrag kroz novostečena znanja i vještine te saznanja koja stječe o sebi i o drugim ljudima, uključujući se aktivno u svoju zajednicu. Takve dodirljive povlastice volontiranja sigurno postoje i lako se mogu dokazati. Također smatram da je osobno zadovoljstvo koje se može postići volontiranjem teško objasniti ljudima koji se nikada nisu bavili volonterskim radom. Jednostavno treba probati!

#### 2. Gdje si sve do sada volontirala?

Moje prvo volontersko iskustvo bilo je na drugoj godini faksa, kada sam počela volontirati u Institutu za razvoj obrazovanja u Zagrebu. Tamo sam volontirala godinu dana. Nakon toga sam provela godinu dana studirajući u Americi, gdje

sam volontirala u jednom centru za pomoć djeci i odraslima s teškoćama u razvoju te sam pomogala u pripremi srednjoškolaca za završne ispite. K tomu sam provela i dva tjedna volontirajući u domovima i javnim kuhinjama za beskućnike na raznim lokacijama u New Yorku. Prema potrebi sam volontirala i u jednom muzeju na kampusu. Od 2010. godine vodim udrugu volontera "Ruka u ruci" zajedno s Jasnom Horvat Vlahović i Melitom Franičević, što je također oblik dugoročnog volonterskog rada. Otkad sam započela studij u Njemačkoj, povremeno se uključujem u organizaciju događaja na kampusu na volonterskoj bazi. Na primjer, u svibnju i lipnju prošle 2012. godine volontirala sam u Uredu za međunarodnu suradnju, pomažući pri organizaciji jednog međunarodnog događaja na Sveučilištu. Uglavnom, imam jako pozitivna iskustva u volonterskom radu!

#### 3. Koliko dugo već volontiraš?

Volontirati sam počela 2008. godine, s 19 godina.

#### 4. Što te potiče da volontiraš?

S obzirom da sam od srednje škole bila član knjižnice Instituta za razvoj obrazovanja u Zagrebu, oglas za regrutaciju volontera dobila sam putem e-maila. U to vrijeme sam bila površno upoznata s njihovim radom, pa sam odlučila proučiti web stranicu i saznati više o njihovim aktivnostima. Sve informacije koje sam uspjela skupiti bile su vrlo pozitivne, a poticaj i filozofija iza rada i ciljeva Instituta bili su u skladu s mojim pogledom na svijet. Uz to, bila sam znatizeljna saznati kako funkcionira jedan takav institut, kako izgleda jedan radni dan tamo, htjela sam čuti iskustva ljudi koji rade i volontiraju te jednostavno naučiti nešto novo! Stoga sam se prijavila za mjesto volontera te sam nakon intervjuja bila i primljena. Nakon tog iskustva više se nikad nisam ulovala u potrazi za motivacijom ili okli-

jevanjem kad se radilo o preuzimanju novih volonterskih aktivnosti.

## **5. Vraća li ti se vrijeme i trud uloženi u volontiranje?**

Naravno! Mislim da se "korist" od volontiranja može podijeliti na takozvane do-dirljive i nedodirljive povlastice. Među do-dirljivima su svakako stečeno znanje, radno iskustvo koje se evidentira u volon-terskoj knjižici, nova poznanstva te krea-tivne ideje koje se često pojavljuju kao rezultat interakcije s drugim volonterima i suradnicima. Među nedodirljive povlastice bih smjestila osjećaj ispunjenja, razvoj osjećaja suosjećanja s drugima, bolje kom-unikativne vještine općenito te razvija-nje neke dublje razine ljudskosti.

## **6. Što te je potaknulo da osnuješ udru-gu volontera "Ruka u ruci"?**

Kao što sam spomenula prije, voljela bih da sam imala priliku volontirati i prije nego sam krenula na faks. Mislim da je volontiranje jako bitno za osobni razvoj mlade osobe, a zagovornik sam i volon-tiranja u lokalnoj sredini. Osnivanjem ove Udruge htjela sam mladim ljudima u Đur-đevcu olakšati pristup volonterskim ak-tivnostima. Stoga smo nakon osnivanje Udruge volontera "Ruka u ruci" sklopili suradnju s raznim institucijama (od kojih su mnoge bile predložene od strane samih volontera) te članove naše udruge usmje-ravamo na volonterske aktivnosti koje odgovaraju njihovim interesima.

## **7. Koliko članova ima vaša Udruga?**

Broj članova Udruge varira svake godine jer su članovi primarno srednjoškolci, od kojih dio redovito odlazi na studij. Naše volontere-studente redovito obavještava-mo o aktivnostima kojima se ponekad i oni pridružuju, svatko prema mogućnosti-ma. Ostali članovi su učenici Gimnazije dr. Ivana Kranjčeva te Strukovne škole Đurđevac koji se uključuju i u dugoročne volonterske aktivnosti (npr. redovitim volontiranjem u Gradskoj knjižnici ili

Udruzi za pomoć osobama s mentalnom retardacijom), i u takozvane kratkoročne volonterske aktivnosti - prigodne radionice koje organiziramo sami ili u suradnji s partnerskim institucijama i organizacijama. Trenutno ukupan broj članova iznosi 37 volontera.

## **8. Koja je tvoja najdojmljivija akcija volontiranja?**

Bez dvojbe su mi najdraže radionice koje organiziramo u suradnji s Područnom školom Osnovne škole Grgura Karlovčana za djecu s teškoćama te Strukovnom školom Đurđevac. Na tim radionicama volonteri, zajedno s učenicima Strukovne škole sa smjerova pomoćni kuhar i slastičar i učenicima Osnovne škole za djecu s teškoćama, pripremaju odabrane kolače. Tijekom radionica svi zajedno i ravnop-ravno rade, no posebno se ističu učenici Strukovne škole, koji su jako aktivni u tim radionicama i od kojih svi tada učimo! Nakon pripreme kolača se družimo te se počastimo dijelom kolača koje smo pripremili, dok drugi dio nosimo u Sta-rački dom Prelec-Kralj za njihove štiteni-ke.

## **9. Kako se financira vaša Udruga? Po-mažu li vam kakvi sponzori?**

Udruga se primarno financira sredstvima koja nam dodjeljuje grad Đurđevac. Tim novcem pokrивamo troškove radionica koje organiziramo, nekad samostalno, a nekad u suradnji s partnerskim organiza-cijama. Kada organiziramo posebna do-gađanja, kao što je godišnja dodjela priz-nanja volonterima, tražimo i sponzore. Na primjer, u slučaju prošlogodišnje izložbe fotografija s radionica koje smo organizi-rali, naš volonter-fotograf, gospodin Kru-noslav Heidler, je financirao razvijanje fotografija i postav izložbe, dok je Tiska-ra Brzi iz Budančevice financirala tiska-nje kataloga. Tiskara Brzi nam također svake godine sponzorira majice s logom udruge koje volonteri koriste tokom vo-

lonterskih aktivnosti, osobito radionica koje organiziramo u suradnji s drugim lokalnim institucijama.

## 10. Kako animirate nove volontere?

S obzirom da su nam ciljana skupina srednjoškolarke/ci, jednom godišnje održavamo prezentacije naše Udruge u Gimnaziji dr. Ivana Kranjčeva i Strukovnoj školi Đurđevac s ciljem regrutacije volontera. Zasad nam se najviše volontera pridružilo na taj način, iako se sve češće događa da nas volonteri samoinicijativno kontaktiraju.

Pokušavamo biti prisutni u lokalnim novinama, a prošle godine smo bili i na Podravskom radiju, gdje smo pričali o radu naše udruge. Time se nadamo informirati građane o aktivnostima Udruge, ali i novim članovima!

### Matea Markešić, 6. r.

OŠ Grgura Karlovcana, Đurđevac  
Mentorica: Ivana Topolčić, prof.

*Povodom izlaska zbirke učeničkih radova koji su bili na mnogobrojnim literarnim natjecanjima diljem Lijepje Naše intervjuirali smo nastavnicu Branku Jakupec.*

*Rođena je u Peterancu 1947. godine. U Koprivnici je završila gimnaziju, a Pedagošku akademiju u Čakovcu. Otada radi najljepši, najteži i najodgovorniji posao na svijetu, a pri tome uživa.*

### Kako ste se našli na Sunčanoj strani

Intervju s nastavnicom hrvatskog jezika Brankom Jakupec

*SVE ĆE PROĆI OSIM DOBRA KOJE SI UČINIO*

### ulice?

Mislim da sam tamo bila puno, puno godina, a to su potvrđivali pravi jezični stručnjaci, koji su ocjenjivali i pohvaljivali učeničke literarne radove. Radeći na jeziku i književnosti poticala

sam učenike da pišu, a onda smo radove slali na brojne natječaje. Pohvaljivali su nas. Kad kažem nas, mislim na stotine i stotine učeničkih radova koje smo slali diljem Hrvatske. Djeca svojom maštovitosti, kreativnošću čovjeka ponesu i zaboravi na sve poteškoće. Ideja o nečemu kao što je ova zbirka, mislim da je bila gotovo uvijek prisutna, samo su se neke stvari trebale „poklopiti“ da bismo je ostvarili.

U sebi sam vagala ideju - bi - ne bi, a onda sam je rekla ravnateljici Gordani Gazdić-Buhanec, osobi koja ima srca i sluha, koja je vizionar, koja je bila prava podrška i oslonac u svemu. Zaslužan je i moj suprug koji je u računalu čuvao sve literarne radove koje smo bilo kuda slali u Hrvatskoj - godinama. Kao moj „osobni šofer“ fotografirao je priredbe na kojima smo sudjelovali i tako je nastao likovni trag naših nastupa. Radove je bilo posebno teško odabrati jer svi su zaista dobri i svi bi trebali biti objavljeni, ali to je nemoguće jer bi knjiga bila velika kao enciklopedija. Tako sam odlučila da to bude samo zadnjih deset godina te stotinjak radova (i to je bilo teško reći ovaj da, ovaj ne). Samo te školske godine su učenici sudjelovali na 18 natječaja. Znam da je učenicima ponekad teško kad moraju pisati, i da im se neće, ali kad nas pozovu na promocije zbornika, pa stignu pohvale, sve se teškoće zaborave te zajedno uživamo u uspjehu.

### Kako ste se osjećali na promociji knjige?

Kako sam se osjećala?! Preplavile su me emocije i činilo mi se da sam u nekom drugom svijetu kad sam vidjela svoje bivše učenike, njihove roditelje, prijatelje. U tim sam trenucima bila presretna i zadovoljna i zbog sebe i zbog njih. Kao što će meni ova zbirka biti podsjetnik na jedno dugo lijepo vrijeme, vjerujem da će i njih podsjećati na lijepo dane provedene u



školi te će svojoj djeci moći pokazati svoje spisateljske ostvaraje.

## **Kada ste se i zašto odlučili za učiteljski poziv?**

Zapravo ne znam kada se dogodilo, sazrelo u meni da želim postati učiteljica. Još valjda onda kad sam se drugom dječom „igrala“ učiteljice, a onda je ta klica ostala negdje u meni pa je godinama sazrijevala i tako nakon završene gimnazije, nekako spontano, došao je studij na pedagoškoj akademiji. Oduvijek sam voljela čitati, no posebno mjesto u mojem djetinjstvu obilježile su bakine priče. Baka je imala popriličnu zbirku knjiga, obožavala je pričati priče Jagode Truhelke, a bila je i prava obožavateljica Marije Jurić Zagorke. Iz novina je izrezivala članke o njoj, kupovala je sve njezine romane, voljela je čitati romantičare. I tako je tom strasnom ljubavlju prema knjizi vjerojatno zarazila i mene.

Najljepše je bilo nedjeljom i pokojim slobodnim trenutkom, zavući se negdje na osamu i čitati, čitati. Često me mama opominjala da trebam nešto uraditi, ljeti ići na polje (imali smo puno zemlje, livada), a ja sam negdje „nestala“ (s knjigom). Naravno, uvijek je bilo zabavnije čitati nešto po vlastitom izboru nego ono što se moralo.

Tako me eto, valjda ljubav prema knjizi odvela ovom životnom stazom.

Kako se bavim ovim poslom dugo, dugo, zaista mogu, iz iskustva, reći da je to najljepši, najteži i najzahtjevniji posao na svijetu.

Jer, treba ga raditi sa srcem, ljubavlju prema djeci, prema ljudima. Učitelji su ti koji „stvaraju“ čovjeka, koji mladu osobu uvode u svijet odraslih, koji mladom čovjeku pomažu da postane prava osoba - čovjek. Učitelj je taj koji u svakom djetetu vidi potencijal, ono nešto što treba oblikovati, nadograđivati, dati mu osim znanja i ljudskost, obogatiti nje-

gov svijet.

## **Kako su izgledali Vaši prvi učiteljski dani?**

Oh, kako li je to bilo davno, a kao da je bilo jučer. Odašlala sam valjda više od stotinjak molbi i zamalo „zaglavila“ u nekom selu kraj Veljuna. Prvo radno mjesto mi je bilo u Drnju, na određeno vrijeme (dva i pol mjeseca) i to na kraju školske godine. Ogroman teret - predavati jezik, ispitivati, ocjenjivati, biti razrednik, održavati roditeljske sastanke, pisati pripreme, voditi literarnu grupu, pisati svjedodžbe - uh, baš je bilo više nego naporno. Ali, mislim da sam uspjela. Jasno, ne ide u životu uvijek onako kako zamislimo, ima i uspona i padova, ali čovjek treba biti uporan, imati na pameti činjenicu da radi odgovoran posao, da ima onih koji će mu pomoći i onda ići dalje. Znaš, nekako mi u tako naizgled nerješivim situacijama, iskrsne pred oči slika učenika u razredu, njihovi životi u kojima sasvim sigurno čuče problemi. A onda tko sam ja - ili nastavnica ili razrednica da im ne pomognem u rješavanju. I u tom suodnosu sve dođe na svoje mjesto.

## **Izmijenile su se generacije učenika u vašem učiteljskom radu. Ima li kakve razlike među njima, njihovom odnosu prema školi i pisanju?**

Tridesetak godina radim u našoj školi. Oduvijek sam razrednica, a generacije se izmjenjuju. Nema razlike među generacijama - djeca su uvijek samo djeca i kao takvima im treba i prilaziti. Samo su se promijenile okolnosti u kojima živimo. I prije je učenicima bilo puno gradiva, teško je bilo pisati zadaće, „gnjavili“ smo ih da moraju učiti, čitati lektiru, i prije su imali „šalabahtere“ i sve ono što učenika čini učenikom i djetetom.

## **Kako doživljavate susrete sa svojim bivšim učenicima?**

Najveća i najdraža mi je nagrada kad se sretnemo pa mi se jave, iako ih možda i

na prvi pogled ne prepoznam (neki su već i roditelji). Isto tako mi je drago kad čujem da su uspjeli u životu. Čovjeku je srce veliko i to mu je potvrda da je posao odradio dobro, kvalitetno, da sam bila na pravom suradničkom putu. I da čovjek, bilo koji posao da radi, mora biti iskren te pomoći mladom čovjeku na putu odrastanja.

## **Biste li nešto mijenjali u sadržaju predmeta hrvatski jezik?**

Hrvatski jezik je najvažniji predmet, predmet koji je temelj svih ostalih predmeta. U osnovnoj školi se uče osnovne zakonitosti našeg materinjeg jezika. Treba samo voljeti svoju domovinu, jezik, svoj zavičaj, ljude. To je temelj svega u životu. Treba vjerovati u sebe, činiti dobro, biti čovjek u punom smislu te riječi i uvijek nuditi ljubav, istinu i dobrotu, graditi bolji i plemenitiji svijet jer dobar svijet čine dobri ljudi.

## **Postoji li recept za nastajanje dobrih priča i pjesama?**

Mislim da recepta nema. Na prvom je mjestu ljubav prema knjizi i čitanju, prema materinskom jeziku, a onda svladavanje pismenog i usmenog izraza. I točna je ona sportska podjela 20% talenta, 80% vježbe. Dakle, rad, rad i samo rad.

## **Što biste poručili našim mladim čitateljima?**

*Kada se siju riječi jezika i srca, iznikne ljubav.*

**Latica Ilić, 8. r.**

OŠ „Antun Nemčić Gostovinski“ Koprivnica

Mentorica: Marija Levak, prof.

## **Nezaboravni otkučaji Big Bena**

### **ČAJ KOD ELIZABETE**

Bio je to jedan prohladni dan u studenome. Sjećam se da je bilo vrlo kasno s obzirom na vrijeme u koje sam ja običavao ići u krevet, kada je mama svečano objavila da ove blagdane putujemo u London, u posjet mojoj kumi. Kad su se dojmovi malo slegli, počeli smo se pripremati za put, jer prosinac je bio pred vratima, a mi smo po običaju, uvijek sve radili u zadnji tren.

To mi je također bio i prvi put u Sloveniju, pa sam neumorno brisao staklo stražnjeg sjedala koje se uporno maglilo i promatrao ljepotu prirode prekrivenu snježnim omotačem. U Ljubljani su nas dočekali prijatelji, odveli u svoj stan da se malo ugrijemo i malo ispričali o Ljubljani. Vrijeme je vrlo brzo odmicalo, pa smo odlučili ne tratiti vrijeme nego vidjeti što je više moguće u dva sata. Posebno me se dojmio Stari grad koji nas je sve začarao svojom veličinom i povijesti što me odmah podsjetilo na moj grad Đurđevac. Prolazili smo pored jedne od najvećih skakaonica na svijetu, pored jednog malog, ljupkog restorana kojem nismo mogli odoljeti. Kako smo svi više uživali vrijeme za odlazak na aerodrom sve se više bližilo. Domaćini su nas odveli do aerodrom, zaželjeli nam sretn put i skori povratak u Sloveniju. Kad su oni otišli počela me je loviti panika. Vremena da se ukrcamo nismo imali napretek. Bilo je toliko ljudi da

# L I D R A N O

sam mislio kako nećemo ni stati u jedan mali avion. Došli smo do kontrole. Svi smo prošli provjeru, jedino je tata morao skidati cipele i majicu da bi se na kraju ispostavilo da alarm aktivira njegov gumb na hlačama. Veseli što smo stigli na vrijeme, sjeli smo na obližnju klupu i čekali poziv za ukrcaj. Baš smo se načekali! Let je kasnio četiri sata. Dosadu smo proživljavali praznjenjem vrećica čipsa i pričanjem priča koje smo već sto puta čuli. Jedva smo dočekali poziv za ukrcaj u avion za London. Veselo smo pohitali prema izlazu i u tren oka našli se u avionu. Dobio sam sjedalo točno pored prozora koji je gledao prema lijevom krilu aviona koje je bilo toliko veliko da sam se istog trena prepao. Svi kažu da je polijetanje i slijetanje najljepši dio vožnje, no meni baš i nije bilo svejedno kada se oglasio motor i avion pokrenuo. Nekako sam prebrodio to polijetanje i u nastavku leta promatrao reljef, koji je bio izuzetno minijaturan, pa i najveće planine iznad kojih smo prolazili. Bila je noć pa se mnogo toga nije vidjelo, jedino svijetla velegrada iznad kojih smo povremeno letjeli i čiji su sliku remetile poneke turbulencije. U London smo stigli kasno navečer. Na aerodromu nas je dočekala kuma, te kad smo se svi izljubili s njom, krenuli smo ka njenom stanu. U taksiju je tata umalo doživio srčani udar kada je vidio da nam automobili dolaze s desne strane. Smirio se tek kad smo mu objasnili prometna pravila u Velikoj Britaniji. Prve noći se baš i ne sjećam jer sam se ušavši u stan odmah bacio u krevet i utonuo u san.

Idući dan bio je rezerviran za razgledavanje gradića pored Londona u kojem je kuma stanovala – Readinga. Kao i u bilo kojem tipičnom engleskom gradu nagleдали smo se kuća bez fasada i crvenih autobusa na kat. Ostatak popodneva proveli smo šetajući parkom male crkvice

čija nas je ljepota začarala svojom prirodnošću i čistoćom. Večer smo proveli u kinu u kojem kuma radi i nakon filma vratili se natrag u stan da odmorimo za sutrašnji dan. Tijekom sljedećeg dana, prvi put smo vidjeli London. Došavši do centra grada podzemnom željeznicom, uputili smo se na razgledavanje kojemu se činilo da nema kraja. Toliko znamenitosti, kulture i znanosti na jednom mjestu nisam nikad prije doživio. Prošli smo kroz City – financijsko središte Londona, Westminster Abbey, Madame Tussauds (u kojem smo se čak uspjeli fotkati i s „voštanim“ Hitlerom). Nakon toga pošli smo u Windsor Castle, kraljevsku rezidenciju. Dvorac je ispunjen stvarima iz dnevnog života Britanaca, ali i oružja koja su bili korištena u britanskim pohodima. Posjetili smo i stadion Wembley, nezaobilazni Big Ben i London Eye s čijeg se vrha pruža neopisivo lijep pogled panorame Londona. Posjetili smo i Camden Town. Mislim da nijedan gradić na svijetu nije pun tolikih šarenih boja i utjecaja brojnih kultura kao Camden. Nakon dobre piletine zaputili smo se na Piccadilly Circus, hipnotizirani svim tim reklama na velikim ekranima. Bilo je vrijeme za povratak u stan nakon cjelodnevnog izleta koji se i nije činio tako dug. Došla je i Stara godina. Zbog loših vremenskih uvjeta, prijepodne smo proveli u stanu. Uvečer nas je kuma razveselila viješću da ćemo Novu godinu dočekati u Londonu. Brzo smo navukli prvo što smo našli u ormaru i krenuli na vlak. Predvečer nas je kuma uspjela „prešvercati“ u otmjeni restoran gdje smo se obilno najeli. Došavši ponovo do London Eye-a, Big Ben otkucao je 12 sati. Zagrljeni i uzbuđeni promatrali smo veselu igru vatrometskih šarenih boja. Bio je to jedan od najsretnijih trenutaka u mojem životu. Otkucajem kazaljki Big Bena, bližio se i

naš povratak. Obdareni prelijepim iskustvom i nezaboravnim uspomjenama zapu-tili smo se prema zračnoj luci i vratili se kući. Postoji izreka: kako si proveo doček Nove godine, takva će ti biti cijela godi-na. Sudeći prema onome što sam doživio, ovo bi mogla biti najbolja i naj sretnija godina u mome životu.

**Ilija Končar**, 8. r.  
OŠ Grgura Karlovčana, Đurđevac  
Mentorica: Ivana Topolčić, prof.

## Planinarenje na Dinaru

### NA NAJVIŠEM VRHU HRVATSKE

U posljednja tri dana proputovali smo pola Hrvatske. Nakon dvije slabo prospavane i uzbudljive noći došli smo do podnožja planinskog lanca koji se zove Dinaridi. Cilj nam je bio najviši vrh Hrvatske – Sinjal, češće zvan prema planini jednostavno – Dinara.

Zaključavši kombi i izvadiвши potrebne stvari u selu Glavaš, uputili smo se prema Planinarskom skloništu Martinova košara u Donjim Torinama. U Martinovoj košari planirali smo provesti noć i obnoviti zalihе pitke vode. Kada bismo izbrojili svu količinu vode koju smo, svatko u svojem ruksaku, nosili, ta količina prelazila bi dvadeset litara. Ne možemo živjeti samo od pijuckanja vode pa smo sa sobom ponijeli i mnogo hrane da nam organizmu olakša napore. I tako smo se udaljavali od kombija noseći svatko svoju naprtnjaču s vrećom za spavanje. Dok smo hodali u koloni jedan iza drugoga, meni je kum Igor posudio štapove zato što sam najviše toga nosio. U svojem skladištu na leđima imao sam vreću za spavanje, oko pet litara vode, petnaestak pašeta, četiri velika okrugla kukuruzna kruha, rezervnu odjeću i još dosta toga.

Nakon kojih dvjestotinjak metara hoda (ali ne i nadmorske visine) ugledali smo ruševinu stare utvrde Glavaš. Bila je to kula bez krova, samo gole zidine. Dok smo promatrali prirodu koja okružuje tu građevinu, zamolio sam Davida da mi pokaže svoj SLR fotoaparat Canon i nauči me fotografirati njime. Slikao sam okolna brdašca, duboke ponore u koja smo bacali kamenje te procjenjivali njihove dubine. Divio sam se toj ljepoti. Kamo god se okreneš, posvuda kamenje, nisko grmlje, krš... Sve je to nešto najljepše što sam ikada vidio u svome mladom životu. Vjerujem da su moje mišljenje dijelili i moji putnici: Španjolci Pepe i David, Igor, dva Marka, Kiki i Božo.

Naše divljenje nije tu stalo, krenuli smo dalje nakon što smo se odmorili. Božo je bio na početku kolone zato što je mnogo puta bio na najvišem vrhu sa svojim planinarskim društvom. Upravo zato što posjeduje znanje o tome kako ostati živ na planini, moj ga je kum, njegov prijatelj, uzeo sa sobom. Božo je iz Rasline. To je malo ribarsko naselje pokraj Šibenika gdje smo proveli svoju prvu noć na mirnoj i maloj plaži. Iako smo bili svjesni da je to protuzakonito, čim je svanula zora, probudili smo se, ustali, obavili sve što se ujutro radi i pripremili se za put. Hodajući, glavom su mi se vrtjele svakakve stvari. Mislio sam o noći koju smo proveli u Raslini, kako je samo bilo predivno spavati pod zvjezdanim nebom. Vidio sam kišu meteora, uz to nebo je bilo obasjano milijunima zvijezda. Razmišljao sam o svemu što ima veze s mojim životom. Pitao sam se što rade moji kod kuće i u kakvom je stanju soba koju dijelimo brat Dominik i ja.

I tako smo hodali oko sat vremena dok nismo ugledali jednu špilju ispred koje je bio lijep hlad. Odlučili smo napraviti stanku i pogledati unutrašnjost špilje. Nismo bili potpuno sigurni koliko je veli-

ka pa smo u nju krenuli oboružani svim raspoloživim svjetiljkama. Igor je ostao na ulazu smatrajući nas mladim budalama jer je mislio da ne možemo znati ima li u špilji kakvih životinja i prijete li kakve opasnosti. Naišli smo samo na hrpu bezopasnih šišmiša u mraku. David ih je ovjekovječio svojim Canonom. Tek što smo prošli mimo šišmiša, već smo došli do kraja špilje. Bila je tu duboka i vlažna jama što dokazuje da se tamo tijekom proljetnih i jesenskih mjeseci nalazi voda. Izašavši van, odlučili smo ručati. Izvadio sam jedan od ona četiri kruha i prerezao ga na pola. Drugu polovica stavio sam u plastičnu vrećicu. Zajedno s kruhom jeli smo paštete, netko je iz svoje torbe izvadio paprike i nešto rajčice. Poslije takvog objeda bio sam strašno žedan, zato sam popio oko pola litre vode. Uzrok tolikoj žeđi bila je najvjerojatnije presoljena rajčica.

Poslije ručka krenuli smo dalje. Od te špilje do planinarskog doma trebalo nam je još oko sat i pol hoda. Još smo par puta napravili stanku kako bi se odmorili jer hodanje po tako strmoj planini nije baš lagano. Nakon tog vremena ugledali smo kućicu od kamenja. Božo je potvrdio naše pretpostavke, a i sami smo ubrzo iznad željeznih vrata kućice mogli bez problema pročitati natpis „Planinarsko sklonište Martinova košara, 1300 m nadmorske visine”. Bili smo vrlo uzbuđeni i sretni što smo stigli. Vrijeme je bilo sunčano, što je normalno za ljetne mjesece kao što je kolovoz. Nisam se mogao nadiviti prirodi. U krugu od dvadesetak kilometara u bilo kojem smjeru da krenete, naići ćete samo na goli krš, nisko grmlje, koju vlas travke... Nigdje žive duše osim nas. Čista divljina.

Kućica je bila otvorena, među prvima sam ušao unutra. S moje lijeve strane bio je drveni stol. Na njemu smo pronašli nešto hrane i knjigu u koju smo se kasnije

upisali. S desne strane bila je peć, ispred koje je bilo pripremljeno kruto gorivo. Ostatak kuće zauzimali su ležajevi, njih čak dvanaest. Nakon što je svatko izabrao svoj krevet, odlučili smo se na popodnevni odmor. Svi su vrlo brzo zaspali, ali ja, da budem iskren, nisam puno spavao. Ležao sam potrbuše i razmišljao. Razmišljao sam o početku školske godine, o jednoj mladoj dami za koju me danas zeza pola razreda... Ma nema veze, stišat će se ta hajka. Izmoren od silnog razmišljanja uspio sam zaspati. Moj popodnevni odmor prekinuo je Pepe oko tri sata poslije podne. On je, isto kao i David, iz Španjolske. Tijekom putovanja pričali smo stvarno o svemu, naravno na engleskom.

Nakon nekog vremena i ostatak se ekipe probudio. Igor je savjetovao da odemo još istoga dana na vrh i da se vratimo prije noći. Božo i Marko su se usprotivili. Tvrdili su da će pasti mrak i da se nećemo stići vratiti. Predlagali su da u zoru krenemo na vrh. Ostali se s tim nisu složili. Dogovor je pao. Krenuli smo nakon kojih desetak minuta, bez Bože i Marka.

Nakon nekog vremena hoda nismo više bili sigurni koliko smo daleko ni idemo li u dobro smjeru jer smo izgubili kurs. Tko zna bismo li došli do vrha naše domovine da Marko K. nije ugledao bijeli križ udaljen od nas kojih pedesetak metara. Uputili smo se prema njemu. Stigavši do križa, na drugom kraju tog brijega vidjeli smo betonski stup. Prišli smo mu i zamijetili natpis: „Najviši vrh Hrvatske, Dinara 1831 m.” Bili smo ugodno iznenađeni, srce mi je ubrzano kucalo, krv mi je vrlo brzo kolala kroz vene, bilo mi je vrlo toplo iako je puhao vjetar. Nisam bio siguran koji vjetar puše, ali to više i nije bilo važno.

Za vrijeme boravka na vrhu promatrao sam oko sebe. Zamijetio sam da je sunce na jugozapadu, što je značilo da će ubrzo pasti noć, čega smo bili svjesni čitavo

vrijeme. Pogledao sam prema jugu na kojem je smješteno jezero Peruča, a ako bi slučajno bacili pogled prema sjeveru ili istoku, vidjeli bismo samo planine. Kada već spominjem strane svijeta, mi smo došli s istočne strane.

Nisam se mogao nagledati svih tih planinskih lanaca. Te su planine Božje djelo. Krajolik me fascinirao, zato sam napravio mnogo fotografija na kojima je uglavnom netaknuta priroda. Istina je da mnogi planinari koji dođu boraviti na čisti planinski zrak ostavljaju smeće za sobom. Vrlo je žalosno što upravo takvi ljudi koji borave u prirodi nisu ekološki osviješteni.

U svom tom zanosu i divljenju prirodi primijetili smo pokraj betonskog stupa limenu kutiju u kojoj je bila spomen-knjiga pa smo se potpisali.

Nakon polusatnog druženja na najvišem vrhu Lijepje Naše pošli smo u sklonište. Za spuštanje nam je trebalo upola manje vremena. Kad smo se vratili u sklonište, već se spustila noć, naložili smo vatru ispred skloništa, uz koju smo se svi okupili i pričali međusobno kako nam je bilo na vrhu. Za vrijeme večernjeg druženja Božo i Marko požalili su što nisu išli s nama.

Noć je bila vrlo uzbudljiva. Božo nas je plašio divljim svinjama, upravo zato smo zabarikadirali vrata svime i svačime kako ne bismo imali u noći susret s nepozvanim i nepoželjenim gostima. U kasnim večernjim satima, kada je dan odavno napustio sjevernu Zemljinu polutku, upalili smo sve raspoložive svjetiljke pa i svijeće koje smo našli u skloništu. Nakon razgovora o sutrašnjim planovima utonuli smo u san.

Probudili smo se u uobičajeno vrijeme, oko osam sati. Nakon doručka složili smo svoje stvari i počistili cijelo sklonište, za što nam je trebalo oko sat vremena. Sve-mu tomu bila je razlog Igorova tvrdnja da trebamo zaraditi spavanje u skloništu.

Smeće nismo zapalili jer bismo vjerojatno napravili požar koji bi se vrlo brzo proširio, zato smo ga bacili u prvi kontejner koji smo vidjeli na putu prema izvoru rijeke Cetine. Ali to je neka sasvim druga priča vjerno sačuvana u istoj glavi i ispričana pod sasvim drugim okolnostima...

**Kristijan Višak, 8. r.**

OŠ Ljudevita Modeca, Križevci

Voditeljica: Martina Valec-Rebić, prof.

## SREDNJA ŠKOLA

Velebit je kralj hrvatskih planina. Od prijevoja Vratnik do kanjona Zrmanje dug je 145 km. Preko prijevoja već stoljećima prolaze mnoge ceste i putevi: Alan, Baške Oštarije, Krasno, Prezid, Sveti Rok... imena su koja asociraju na ceste i na mnoge staze od kojih je poseb-

### PUTOVANJE ČUDESNOM PLANINOM

no zanimljiva jedna planinarska- Premužićeva, građena 30-tih godina prošlog stoljeća. Posebnosti Velebita davno su prepoznate. UNESCO ga je 1978. godine proglasio rezervoarom biosfere-zaštićenim područjem. U ljepoti ovog parka prirode nacionalni parkovi "Paklenica" i „Sjeverni Velebit“ jedinstveni su.

Sto lića skriva Velebit. Jednom slični pastiru. Čuva stada oblaka. Poziva ih, doziva i okuplja. Oblake bijele, oblake tamne. Izmuze njihove vode, njihove snjegove. S njegovih usana, s njegovih kukova i greda sunovrate se burni uzdasi. I stenju i huče, pjevaju i plaču. U ljetnji zapjeni more, zatvori ceste. I nosi svježinu. Očisti zrak. I onda otvori vidike. Dakle široke i čiste. Je li igdje nebo tako plavetno, obla-

ci tako nevino bijeli? Svibanj. Planina je skinula nježne pokrivače. S ličke se strane padine zelenile, a goleme se stijene, kukovi, bjelasaju kao vučji zubi. Na proplancima, pričali su stari, u noćima punog mjeseca vile kolo vodile. Kroz dulibe i dabrove, kroz doce preko kukova. Ako su još tu, uskoro će ostati same.

Oštra trava. U kamenu izniklo raznobojno cvijeće. Planinski jaglac, maćuhica, encijan, zumbul, ruža, sunovrat, ljubica...Tko bi ih sve spomenuo! Izbrojano je da na Velebitu raste više od 2250 biljnih vrsta. Mirisne oaze, doci kao što je Konjsko, odišu tišinom, rajskim mirom. A na vrhovima, neugledni cvijetak usidrio se među škrljicama, u sipini. Teško ga je zapamtiti. Promolio svoja naoko nejaka, no ipak žilava ramena. Skromnost i upornost su vrline koje se u ovim krajevima na visokojciji. Samo tako može opstati. Prkosi hladnom vjetru i ledu još od terciraja. Tražeći toplinu majskog sunca, grmak svije žute laticice. Krupa, koja ga je do prije nekoliko trenutaka nemilosrdno lomila, leži unaokolo. Predala se. Topi se. Cvijetak imenom velebitska degenija prkosi i traje. Čas ponosno, bečarski, čas potajice, skriven po hajdučki. Velebitska degenija, cvijetak ostaje, prkosi i traje. Tamo gdje se nekada u školama čuo dječji

smijeh, danas tek vikendom navrate zaljubljenici u nedirnute ljepote. Uspnu se na Kizu koja im podari jedinstven užitak-pogled na kamenu čipku ostalih Dabarskih kukova, plavetnilo mora i golet Pa-ga. A ti putniče namjerniče, ako se uputiš diviti ovim čarima, pazi kud staješ. Nemoj svojim stopama nauditi ovoj ljepoti. Uzmi kameru, zabilježi prizor. Pokaži prijatelju, osvježi mu i uljepšaj dan.

**Irena Pukec**, 3. r,  
Srednja gospodarska škola  
Križevci  
Mentorica: Ivanka Bašić, prof.

Vječna tema – učenički izostanci

## **REDARI, TKO NIJE U ŠKOLI?**

*Biti razrednikom naturalnoga razreda znači, osim poslova oko e-matice, svjedodžbi, matične i razredne knjige (i duševne boli u vezi sa svim tim), zasigurno i cjelogodišnju borbu s velikom količinom učeničkih izostanaka.*

Sve počinje bojažljivim ispitivanjem terena u prvom razredu, a završava brojkom koja frustrira gotovo svakog razrednika četvrtog razreda. Ima i onih kod kojih to ne poprimi bolne razmjere, no problemi s prekomjernim učeničkim izostancima ne mogu se pripisati (ne)odgovornosti ili (ne)uspješnosti razrednika. Svoju nemoć prosvjetari javno priznaju pozivajući se pritom na činjenicu da problem muči cijelu Hrvatsku, a i šire.

Željeli smo istražiti kakvo je stanje u našoj školi kad je o izostancima riječ. Kako bismo došli do pouzdanih podataka i osvijetlili problem iz raznih kutova, odlučili smo priupitati neposredne izvršitelje – učenike (izostaju), razrednike

(opravdavaju/ne opravdavaju izostanke), roditelje (izravno i na razne načine povezani s izvršiteljima), ravnatelja (vidi širu sliku, posreduje), liječnike obiteljske medicine (samo rade svoj posao), ali i naše europske partnerske škole. Sasvim dovoljno aktera za dobar triler i velik zalogaž za malenu ali hrabru skupinu gimnazijskih novinara.

Problem su nastavničke nedosljednosti, tj. velika odstupanja od razrednika do razrednika. Jedan će razrednik *svojima* progleđati kroz prste, opravdavati baš sve i tako učiti učenike samostalnosti i odgovornosti (vođen onom: *Sve se vraća, sve se plaća!*), a druga je krajnost nazivanje roditelja i provjeravanje razloga svakog učeničkog nedolaska na nastavu. Zlatna sredina? Jasno postavljena pravila igre kojih se trebaju pridržavati i učenici i razrednici. Zakona, Statuta, Etičkoga kodeksa i Kućnoga reda trebalo bi se držati pri opravdavanju učeničkih izostanaka, no svi znamo da nije uvijek tako.

Uzmemo li u obzir sve moguće posljedice: upletanje pedagoga, liječnika, psihologa, pa u krajnjim slučajevima i suda, pitanje je hoće li razrednici postupati isključivo prema pravilniku ili će jednostavno ići *linijom manjega otpora*. Upravo zbog takvog pristupa učenici postaju sigurniji te se izostaje sve više.

## RIJEČ PROFESORA

Svjesni ozbiljnosti problema, razrednici su se odazvali našem pozivu iznoseći svoja iskustva i stavove o izostancima. Definitivno su se svi ispitani profesori složili da učenici sve više izostaju – često bez opravdanih razloga. Slažu se i u tome da je „bježanje iz škole“ isključivo učeničkova nesposobnost suočavanja s

obvezama i odgovornošću. Učenici svoje izostanke redovito pokrivaju lako dobivenim liječničkim ispričnicama ili čak lažnim, a tu su naravno i roditelji koji su spremni opravdati djetetov izostanak. Broj se izostanaka povećava od prvog do četvrtog razreda i brojke počinju drastično rasti s približavanjem kraju školske godine, a razlog je tomu tzv. kampanjsko učenje. Isprike učenika prilično su raznolike. Pretežito su to bolesti, kašnjenje autobusa/vlaka, liječničke kontrole i razne pretrage te, u četvrtim razredima, autoškola. Nerijetki su i smrtni slučajevi u obitelji (katkad učenici imaju po pet-šest baka i djedova). Razrednici su istaknuli kako se pridržavaju odredaba Statuta te traže da se izostanak opravda na jedan od sljedećih načina: liječničkom ispričnicom, usmenom isprikom roditelja (telefon ili dolazak u školu) ili dopuštanjem. Nekolicina je posebno naglasila da se strogo drži pravila o opravdavanju izostanka u roku od tri dana.

Kako smanjiti učeničko izostajanje? Profesori predlažu bolju koordinaciju razrednika i liječnika ili čak to da svi učenici idu jednom školskom liječniku, koji bi ispričnice slao izravno razredniku. Također misle da bi razrednici trebali uvesti strože mjere i da se odstupanja od razrednika do razrednika moraju smanjiti.

Činjenica jest da je neopravdano izostajanje s nastave *najružnija* pojava na našoj školi. Učenici koji su svjesni besmislenosti neopravdanog izostajanja morali bi onima koji bježe ukazati na štetne posljedice takva odnosa prema školi što se obično osveti neuspjehom na državnoj maturi.

## GLAS UČENIKA – *Should I stay or should I go?*

Kako bismo utvrdili jesu li maturanti maheri ili samo početnici, provjerili smo



učestalost izostajanja. Većina maturantica izostaje vrlo rijetko, dok 20% maturanata izostaje često. Kao najčešći razlog učenici navode zdravstvene ili školske probleme, a neki i sportske obveze. Naše vrijedne učenice nisu imale *vremena* za izostanke sve do drugog razreda gimnazije, no zato učenici uglavnom izostaju još od osnovne škole. Kako bi opravdali moguća sumnjičenja vezana uz izostanke, koriste se šarmom, ispričnicama tuđih liječnika, dogovorom s roditeljima i razvijenom maštom izmišljajući dobre priče. Vrlo je malo onih koji izostaju samo s određenih sati (sve osim velikog odmora), a iznimno je velik broj *random* markiranja. Kako bi smanjili neopravdano izostajanje, predlažu redovito dijeljenje bombona kao poticaj za praćenje nastave te nezaobilazno *jače* provjeravanje ispričnica.

## RIJEČ LIJEČNIKA OBITELJSKE MEDICINE

Razgovarali smo i s doktoricom Vedranom Erceg-Vrabec, specijalicom opće medicine, koja u svojoj dugogodišnjoj praksi nije naišla na zlouporabu ispričnica. Kaže kako se ispričnice za izostanak s nastave izdaju u slučaju akutne bolesti, ali tek nakon pregleda bolesnika. Svako izdavanje ispričnice evidentira se u zdravstvenom kartonu bolesnika i uvijek se može provjeriti. U obiteljskoj medicini sve se ambulante koriste internetom te bi se, ako se postigne takav dogovor, ispričnice mogle slati razrednicima e-poštom. Liječnica smatra da se ispričnice pišu opravdano, a iskrсне li kakav problem, jamči suradnju liječnika.

## KAKO SE TO RADI U EUROPI

Pisali smo našim prijateljima koji su uključeni u međunarodni projekt *Comenius School Partnership*. Odgovori su stizali

sa svih strana!

U Poljskoj se učeniku zbog samo nekoliko neopravdanih sati mjesečno smanjuje ocjena iz vladanja. Učenici koji sustavno izbjegavaju nastavu završe na obiteljskom sudu, a roditelji plaćaju globu. Naš kolega iz Grčke kaže da izostanaka u njegovoj školi gotovo i nema, a razlog su tomu jako strogi profesori. Iz škole u Latviji pišu kako razrednik u e-dnevniku ima evidenciju svih izostanaka pa su podaci lako dostupni zainteresiranima. U njihovoj se školi zadaci za one koji izostaju određuju individualno, a učenici izostanke moraju nadoknađivati tijekom praznika. Prijatelj iz jedne berlinske strukovne škole naveo je kako se kod njih markiranja kažnjava s čak 25€ za svaki neopravdani dan!

## ŠTO KAŽE RAVNATELJ

Ravnatelj naše škole otvoreno nam je rekao da je problema vezanih uz izostanke oduvijek bilo jer su oni sastavni dio rada svake škole. Učenici koji učestalo neopravdano izostaju u pravilu imaju loš uspjeh i loše vladanje, što najčešće rezultira neuspjehom i padom godine ili ispisom iz škole. Više se puta našao na „vatrenoj liniji“, a sve zbog različitog poimanja razloga izostanaka koji zastupaju učenici, roditelji i profesori. Ravnatelj se zalaže za nagrađivanje učenika koji najmanje izostaju, praćenje i vrednovanje učeničkoga izostajanja od osnovne škole do fakulteta, ali i uskraćivanje stipendija problematičnim učenicima.

Predlaže, međutim, i izlaz za prekršitelje: humanitarni rad kao način *aboliranja*.

Vratimo se početnome pitanju: postoji li u našoj školi problem zvan *učenički izostanci*? Na koji način to pravilno procijeniti? U cijeli smo *slučaj* uključili pedagoge Srednje i Obrtničke škole u Koprivnici. Saznali smo da se u šk. god. 2011./2012. u Srednjoj školi po učeniku izostajalo 65 sati (od čega 2,8 neopravdano), u Obrtničkoj školi 74 sata po učeniku (8 neopravdano), a u Gimnaziji „Fran Galović“ 81,9 po učeniku (samo 1,54 neopravdano). Većina ima predrasude prema Obrtničkoj školi kad se govori o izostancima učenika, dok se na gimnazijalce gleda kao na elitu našega grada. Usporedivši količinu izostanaka, uvidjeli smo da ne bismo trebali olako donositi zaključke. Naime, gimnazijalci izostaju najviše. Naravno, treba uzeti u obzir velik broj izostanaka zbog natjecanja. Obrtnička je škola još uvijek daleko ispred ostalih po neopravdanima. Ali, nije li možda kod nas broj neopravdanih izostanaka manji zbog toga što se kod nas izostaje oprezno, planski i sa stilom, dok će učenici Obrtničke škole jednostavno *otići*?

Prijateljska podrška, poticajna atmosfera u razredu, suradnički odnos s nastavnicima i kolegama u razredu – sve su to načini da se suzbije nepotrebno izostajanje. Odgovornost je u svemu tome podijeljena – snose je i učenici i razrednici i liječnici. Učenici se tek odgajaju za društvo u kojem bi radna etika trebala biti dio osobne kulture pa su na kraju oni najmanje sporni jer – ako nema čvrsto postavljenih granica, sve što *prolazi* – u redu je.

**Suzana Zeko**, 4. r.

Gimnazija „Fran Galović“, Koprivnica  
Mentorica: Nina Tadić, prof.

*Naš bivši gimnazijalac Igor Bubnjić postao je prava nogometna zvijezda. Igra za mladu hrvatsku reprezentaciju i prvu postavu koprivničkoga kluba Slaven Belupa otvorila mu je mnoga vrata pa tako i talijanskog kluba Udinese. Igor će tamo, kako pišu mnogi mediji, zarađivati oko tristo tisuća eura godišnje. Ispričao nam je kako je sve zapravo počelo i što dalje očekuje. Uživajte jer priču o Igoru donosimo po vašoj želji!*

**Simona:** Evo za početak, možeš li nam se predstaviti?

**Igor:** Ja sam Igor Bubnjić, iz Daruvara gdje sam pohađao osnovnu školu, a potom sam upisao Gimnaziju u Koprivnici.

**Simona:** Kako i kada si počeo s nogometom i zašto ti se toliko svidio?

**Igor:** Počeo sam sa sedam godina još u Daruvaru zato što su svi igrali nogomet pa sam i ja počeo. Ali oduvijek mi se svidao.

**Simona:** Gdje si sve igrao prije Slavena?

**Igor:** Igrao sam u Daruvaru i u Siraču, selu pokraj Daruvara.

**Simona:** Koliko dugo igraš za Slaven?

**Igor:** Za Slaven sam počeo igrati kad sam upisao gimnaziju, što znači četiri i pol godine.

**Simona:** Koja ti je utakmica najviše ostala u sjećanju?

**Igor:** U sjećanju mi je najviše ostala utakmica protiv Dinama na Maksimiru zato što je to bila prva utakmica koju sam igrao u prvoj postavi i prva utakmica u prvoj ligi. Prije toga sam ušao protiv Osijeka zadnjih 15 minuta, ali to je bilo kratko, a ovo je bio debi.

**Simona:** Potpisao si za talijanski Udinese, jesi li uzbuđen? Kako je došlo do svega toga? Jesi li bio iznenađen?

**Igor:** Normalno da sam jako uzbuđen, sve je došlo brzo, u tjedan dana smo sve

rješili. Za mene je to jako velik uspjeh i nekoliko dana nisam mogao doći k sebi.

## Skriveni talenti

### Uzlet u karijeri

**Simona:** Jesi li znao da prate tvoju igru?

**Igor:** Znao sam da me prate neki klubovi, nisam znao točno koji, ali bilo je priča da će doći gledati jer smo igrali europske utakmice. Međutim, da će se to dogoditi sad, nisam znao.

**Simona:** Budući da počinješ igrati u Italiji, hoćeš li uzimati satove talijanskog?

**Igor:** Upisat ću tečaj da naučim barem neke osnove, ali rekli su mi da se tamo brzo nauči jezik. Dva-tri mjeseca kad si s njima, naučiš.

**Simona:** U školi si učio?

**Igor:** I engleski i njemački.

### Italija vs. Hrvatska

**Simona:** Gdje bi želio nastaviti karijeru?

**Igor:** To je sad još daleko, a i da nigdje ne nastavim, bilo bi mi dobro. Nemam nekog velikog favorita, međutim i Udinese je veliki klub, ali svima je neki veliki cilj Barcelona, Milan, Inter i takvi klubovi.

**Simona:** Tko ti je uzor i zašto?

**Igor:** Nemam neki poseban uzor. Trenutno su to obrambeni igrači zato što igram obrambenog igrača, ali Maldini, koji je nedavno prekinuo karijeru, bio je velik igrač i i za njega bih mogao reći da je moj veliki uzor.

**Simona:** Kakvo je tvoje mišljenje o hrvatskom nogometu?

**Igor:** Meni je hrvatski nogomet pomogao da si osiguram život. Mislim da još trebamo puno ulagati u nogomet jer nije tako razvijen kako bi trebao biti i nadam se da će se to u dogledno vrijeme popraviti, ali svima može biti nekakva odskočna daska. Kao što je bio meni.

**Simona:** Što si htio biti kao dječak? Osim nogometaš, naravno. Jesi li imao kakve druge planove?

**Igor:** Kao mali sam trenirao karate pa me to držalo jedno vrijeme, ali nikad nisam imao nekakvu drugu veliku želju. I kad sam došao ovamo, svima sam govorio, čak i profesorima, da meni neće trebati škola jer ću igrati nogomet. Nikad nisam razmišljao čime bih se, osim nogometom, mogao baviti.

**Simona:** Osim što si sportski tip, imaš li neku umjetničku stranu?

**Igor:** Hahaha...Pa ne znam, svi su mi govorili da jako lijepo crtam, ali da isto tako jako loše pjevam.

**Simona:** Kad smo već kod toga, koju vrstu glazbe slušaš?

**Igor:** Slušam sve što mi se sviđa. I narodno i rock, a čak i metal.

**Simona:** Gimnazijski dani...Koji predmet ti je bio najdraži, koji najgori?

**Igor:** U gimnaziji mi je bilo super! Sad ovo neko vrijeme kad sam kod kuće, baš mi fali škola, prijateljstvo, buđenje... Više zbog tog razreda, prijatelja nego zbog škole. Najdraži predmeti bili su mi tjelesni i matematika, samo zbog profesorice, a kemiju i njemački sam najmanje volio. Nikako nisam mogao naučiti taj jezik. Četiri godine sam ga učio, ali to mi je sve isto.

**Simona:** Neki događaj iz škole koji ćeš pamti ti zauvijek?

**Igor:** Pamtit ću ples u hodniku škole. On je ujedno bio i priprema za maturalsnu večer na koju na kraju nisam ni išao baš zbog nogometa. Svi smo morali plesati, a pola nas nije znalo korake. To je bilo zanimljivo.

**Simona:** Studiraš li?

**Igor:** Ne, imao sam u planu, nakon što sam završio gimnaziju, tu upisati ekonomiju pa nisam. I sad sam prije pola godi-

ne planirao upisati faks u Zagrebu, da nešto završim jer nisam bio siguran hoću li igrati nogomet jer je to veliki rizik. Ali kad se ovo dogodilo, ne bih ni stigao studirati, a u Italiji ne mogu zbog jezika.

## Obiteljski ili samački život

**Simona:** Imaš dva mlađa brata?

**Igor:** Da, jedan ide u Srednju školu tu u Koprivnici, a drugi u Gimnaziju.

**Simona:** Jesi li im uzor?

**Igor:** Mislim da jesam, normalno da je trenutno i njima to velika stvar. Oni se isto bave nogometom, međutim oba su napadača pa im vjerojatno nisam uzor po poziciji, ali sigurno je dobro imati brata koji će moći pomoći.

**Simona:** Koje si sve zemlje i mjesta posjetio? Koja ti je zemlja najdraža?

**Igor:** Posjetio sam dosta zemalja: Švicarsku, Njemačku, Italiju, Gruziju, Sloveniju, Mađarsku, Sjevernu Irsku i Španjolsku, a naravno, najdraža mi je Italija.

**Simona:** Kako provodiš slobodno vrijeme?

**Igor:** Nemam ga baš previše jer često dodatno treniram, ali najčešće uz neke dobre filmove, PS 3 i prijatelje.

I čitam automagazine, obožavam aute.

**Simona:** Živiš sam, tko ti kuha, glača..?

**Igor:** Peglam sam, a hranim se u restoranu.

**Simona:** Koji je tvoj životni moto?

**Simona Margetić**, 4. r.  
Gimnazija "Fran Galović"  
Koprivnica

Mentorica: Romana Šutalo, prof.

**Zbivanja na ovogodišnjem Lidranu Koprivničko-križevačke županije pratili su novinari Gimnazije "Fran Galović" i evo što su zabilježili.**

**Književnik Marko Gregur, Povjerenstvo za literarni izraz**

**Možete li se malo osvrnuti na literarne radove koji su pristigli na županijski LiDRaNo? Ima li potencijala?**

- Sigurno da ima. Ono što sam i prije na pozornici rekao, književnost ne izumire, djeca pišu i dalje. Nikakav radio, internet ili televizija nisu uništili književnost. Radova ima dobrih, primjetna je ta različitost u tematici od osnovnih prema srednjim školama, što je, naravno, razumljivo. Tako u osnovnim školama imamo teme koje su vezane uz neke opće pojmove. Autorica pod šifrom Leptir piše, recimo, o danu u školi, o nizu nesretnih slučajnosti koje se događaju i ona u nekakvom ritmu prati jedan dan u školi. Zatim imamo jednu priču koja govori o djedu i jednu zanimljivu priču koja govori o *Facebooku*. Prije svega, umjetnost mora oponašati život, a ovdje je zanimljivo to da ona piše o suvremenosti. Ne samo da ona priča o *Facebooku*, ona piše o baki koja ide na *Facebook*, povezuje se međugeneracijski i zapravo povezuje nekakav sjever – jug jer se baka dopisuje s jednom ženom koja je na jugu Hrvatske. Baka se koristi kajkavskim i time je ona nekako stvarna i životna, nije umjetna. Svakako preporučujem pročitati tu priču!

Što se tiče srednjih škola, autori su više okrenuti sami sebi, nekakvoj introspekciji, unutrašnjosti, pišu o ljubavi, o nesretnim ljubavima, o prolaznosti, o stvarima koje se tiču više njih samih.

Simona Margetić, 4. c

## Glumac Luka Dragić, Povjerenstvo za dramsko-scenski izraz

**Kako su Vam se svidjele dramske izvedbe osnovnih i srednjih škola na ovogodišnjem LiDraNu? Jeste li vidjeli danas možda neke buduće glumce?**

- Naravno da su mi se svidjele, prije svega, zato su i tu jer su dobre, zato što je u njih uloženi veliki trud i rad i učenika i profesora, na čemu im čestitam. Na kraju krajeva, Lidrano je i jedan od razloga zbog kojih sam i sam otišao na glumu pa mi je uvijek lijepo vratiti se i vidjeti trud, entuzijazam, želju i volju djece. To je nešto zaista vrijedno što svakako treba pažljivo, pažljivo čuvati i gajiti dalje. Ovdje ima mnogo talentirane djece koja puno mogu i ako im to jednog dana bude odabir, super, odlično! Ako im i ne bude, ovo je nešto što će im sigurno ostati duboko urezano u sjećanju kao važan dio njihova razvoja i kao nešto što je bilo vrlo vrijedno.

### **Koja vam se predstava najviše svidjela?**

- Ovako, moramo prije svega reći da je tu bilo predstava koje su mi se jako svidjele, a neće moći ići dalje na Smotru jer se radi o učenicima nižih razreda kojima je novom odredbom onemogućen daljnji plasman. Novu odredbu na početku je objasnila gospođa Maja Zrnčić, tajnica Smotre. Dakle, danas smo mogli uzeti u obzir samo one u rangu od 5. do 8. razreda, a ova koju smo predložili, mislimo da je nekako najbolja, odnosno najbliža onome što smo ovdje očekivali i kao bitno željeli istaknuti.

Suzana Zeko, 4. c

## Novinarica Sanja Kos-Bojanić, Povjerenstvo za novinarski izraz

**Molimo Vas da prokomentirate školske listove i novinarske radove. Jeste li prepoznali u nekome od autora novinarsku žicu?**

- Ove godine pristiglo je mnogo zanimljivih radova u kategoriji samostalnih novinarskih radova i školskih listova pa je naše povjerenstvo imalo puno posla. Detaljno smo analizirali pristigle radove kako bismo izdvojili ograničen broj koji se predlaže za državnu razinu natjecanja. Odbrane teme su aktualne, zanimljive i napisane po svim pravilima struke. Vidi se da su se učenici i njihovi mentori zaista trudili da sve odrade na najbolji mogući način.

Gimnazijski list *FRANzine* odmah smo primijetili po neuobičajenom formatu koji djeluje kao da se može staviti u džep, u svakom trenutku on je pri ruci i može se pročitati. Za pohvalu su brojne fotografije i zabilježeni događaji koji prikazuju život u Gimnaziji, sadržajan je i ima dobar omjer teksta i fotografija. Zahvaljujem ravnatelju koji me pozvao da ove godine budem članica Povjerenstva za prosudbu novinarskih radova jer mi je tako, i ne sluteći, otvorio jedna vrata za koja nisam uopće znala da postoje: upoznala mnogo prekrasnih mladih ljudi punih odličnih ideja i zapravo sam iznenađena s koliko entuzijazma i znanja oni pišu, koliko toga imaju reći, a mi bismo ih trebali slušati.

Mirna Vengert, 3. d

## Što kažu učenici?

### **Anamarija Bagarić, Gimnazija "Fran Galović":**

*Bitan mi je LiDraNo jer volim glumu i zanimam me. Sretna sam što sam prošla na državno jer se nisam nadala prolasku.*

### **David Sobota, OŠ Koprivnički Bregi:**

*Bilo mi je zanimljivo i zabavno. Volio bih to ponoviti. Nadam se da ćemo moja skupina i ja proći dalje.*

Ana Ščetarić, 3. b



Posljednje pripreme Petre i Pavla

Kad će početi?



Riječi dobrodošlice



Glazbenice Dora Vrtiprah i Lucija Gašpari

Osnovna škola "Antun Nemčić Gostovinski", Koprivnica







Kristijan Gaži, 6. r.



Silvija Sučić, 8. r.



Fabijan Lončar, 7. r.



Sanela Stevanovski, 1. r.

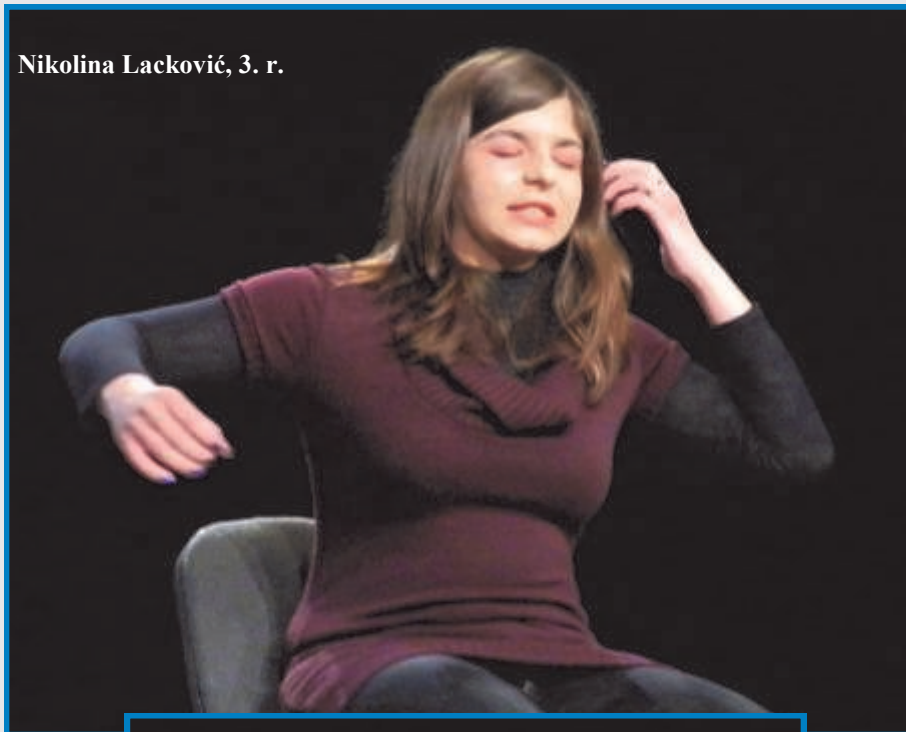


Matea Jezerčić, 8. r.

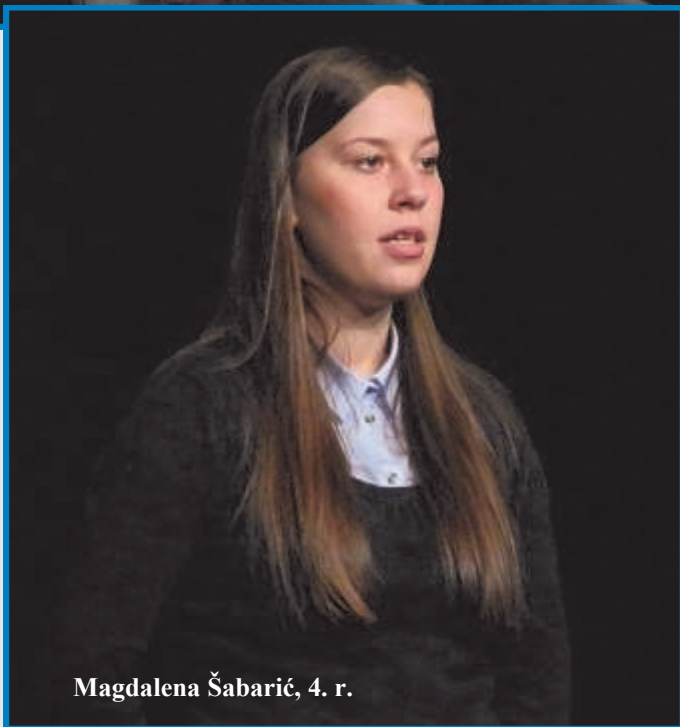


Anamarija Bagarić, 1. r

Nikolina Lacković, 3. r.



Magdalena Šabarić, 4. r.



OŠ Sokolovac, 1., 2., 3., 4. r.



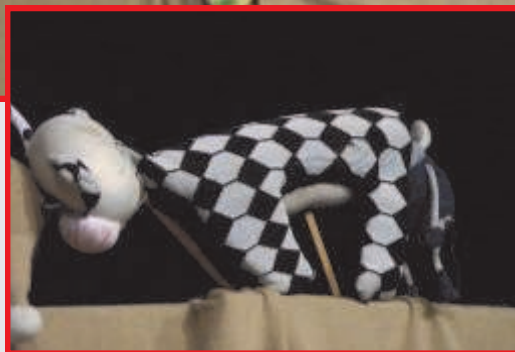


OŠ "Ivan Lacković Croata", Kalinovac, 2., 3., 4. r.





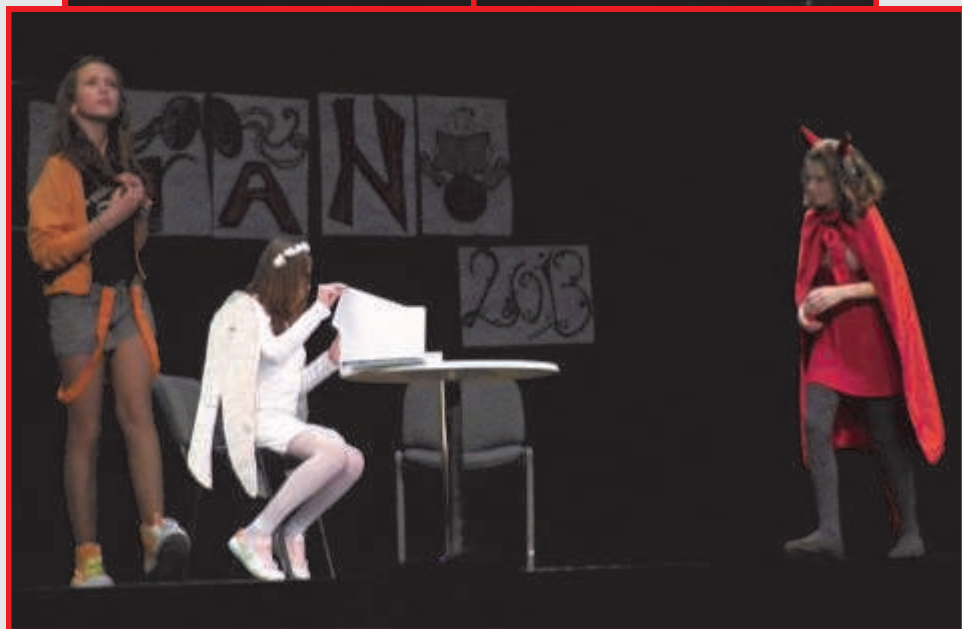
OŠ "Vladimir Nazor", Križevci, 6. i 7. r.



OŠ Koprivnički Bregi, 5. i 6. r.



OŠ Ferdinandovac, 6. r.





OŠ "Grigor Vitez", Sv. Ivan Žabno, 6. i 8. r.

OŠ Grgura Karlovičana, Đurđevac, 6. i 8. r.



OŠ “Blaž Mader”, Novigrad Podravski, 7. i 8. r.

